

אבקשנה לבית

ו ל ש פ ח ה

באמנת אומן

מסע מיוחד של נפש משתוקקת, ומקבלת גם ממעיינות חדשים... סיפור של תקווה, בטחון ושמחה

עכשיו זה קורה

כלים נפלאים לשמחה בגלות, ב'סדנת ליקוטי האומנותית'

השולחן והמזבח

סיפור ישועה מסוג אחר - המופת החי של הרבי

הצדקה שהצילה - פרק אחרון בקומיקס המרתק

ובמדור הילדים: מה קרה לאתרוג, ואיך זה קשור לחדש תמוז?

כתבה מיוחדת לנערות! עצות מתוקות ושיתופים חמים

| למעלה מן הזמן |

ימי בין המצרים - מתחברים או מפחדים?

מאמר מיוחד לימי בין המצרים מאת אחד מאנ"ש

מרוחק כל כך - ועדיין יש בו מעט טוב, אם כן הטוב הזה יקר הרבה יותר בעיני ה' יתברך...

לא נוכל להאריך הרבה בגילוי העצום שמביא כאן רבי נתן שאובה אותנו כל כך, אבל רק בכמה מילים נסביר מהי העצה שמוזכרת פה שנקראת 'אדרבה' או 'אף על פי כן', ונבאר מדוע היא יכולה לעזור גם למי שמבקש לחוש שברון לב בעת הכשרה לכך.

רבי נתן מסביר לנו כיצד נוכל בכל רגע להתבונן בחיינו ולבחור האם לשמוח או לבכות. אם אנחנו רוצים לשמוח כעת ובדיוק עכשיו נפלנו שוב פעם ברוחניות או אולי חטפנו איזה מכה קשה בגשמיות, מציע לנו רבי נתן להפוך את הכל לשמחה דווקא דהיינו, ולומר לעצמנו: הנה, כמה רחוק אני, שה' יתברך מעניש אותי כך, ונפילתי כל כך ואם כן סימן שאני מאד מאד רחוק ואף על פי כן אני עדיין מלא בכל כך הרבה טוב...

ועם כל התנגדות שמגיעה מולנו ורוצה לקלקל את השמחה אנחנו הופכים גם אותה לאור: הבעל דבר מנסה להחליש אותנו: מה אתה שמח, אתה יודע הרי כמה אתה שקוע בשאלות תחתיות, אתה לא יודע איך לחנך את הילדים ולא מועיל לכולם... ואנחנו בשם הצדיקים עונים לו: אם כן, שאני כל כך רחוק כמו שאתה אומר, אם כן אני בוודאי מוכרח לשמוח שה' נתן לי כל כך הרבה שפע שבכלל לא מגיע לי, זה הרי סימן מובהק שעדיין אהבתו אליי היא בלי סוף...

עכשיו, כשיש לנו את העצה הזו, אנחנו יכולים להפוך את הקלטת ולהתחיל לבכות: רבונו של עולם! ראה כמה עלוב אני שבית חיי נחרב ואני בשיא חשכת הגלות ואני לא מרגיש כלום בגלל שיש לי קצת נוחות בגשמיות, כמה מסכן אני, איזה רחמנות עליי...

אבא, אני כמו ילד קטן שכבר לא זוכר בכלל את בית המלוכה אליו הוא שייך ואני שקוע בצעצועים שעה שאתה הופך את כל העולם לחלץ אותי מהשאל... וגם כאן יגיע היצר הרע וינסה לבלבל אותנו: אל תגזים! אתה לא כזה רע, פה עשית טוב ושם אתה עוזר לאנשים. ואנחנו נענה לו: אם כן, כשאני כן זוכה לדעת מהקדושה, ויש לי מעט טוב, מדוע אני כל כך רגוע שעה שהשכינה יושבת בצער ומיללת בקול בוכים?... כמה אומלל אני שניטלה ממני טיפת הדעת האחרונה ואין אני שם ליבי לחורבן כל העולמות שאני אשם בו?

המקום נגמר והגיע הזמן לסיים, למרות שיש הרבה מה להאריך בביאור עצה זו. הכלל: בכל רגע אנחנו יכולים לבחור על מה להסתכל, ברוב היום צריך להיות בשמחה ולעשות 'אדרבה' גדול לכל הכאבים והבעיות, ובשעה של לב נשבר לכאוב כל נקודה של טוב ולזעוק עליה בעצמה: אם כן, אדרבה, שיש בי עדיין טוב מדוע הלב שלי כה אטום ומנותק.

ה' יעזרנו להתאבל על ירושלים כראוי ולראות בשמחתה במהרה.

הנה מתקרבים ימי בין המצרים, הימים ה'כל כך' מפחידים...

כשמנסים לחשוב 'למה באמת הם כל כך מאיימים עלינו, הימים הללו?...' נגלה, כי הם מפחידים רק בגלל שאנחנו לא מצליחים להתחבר אליהם. כשנתבונן בחיינו נגלה כי הדבר הכי קשה לו לאדם הוא, לעשות משימה מבלי שיש לו את הכלי לבצע אותה...

ומה זה קשור לכאן?...

ברור לכולנו כי ימי בין המצרים הם זמן בו אנו נדרשים להתאבל על החורבן. אנחנו רואים בדברי חז"ל כמה טוב מובטח למי שישתתף באבל הגדול שנאמר עליו 'כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה', וכן להיפך, העונש למי שבורח ומתחמק מהצער לטובת השחוק והשמחה המוגזמת בימים שכאלו שעל מי שעושה כך נאמרו דברים חמורים.

אז לכאורה, מה הבעיה?

הבעיה פשוטה מאד. אנחנו יודעים שמוטל עלינו להתאבל ולהיות בצער, אבל אנחנו טובעים עד צוואר בעומס של החיים, מרגישים די בנוח עם הגלות שנכפתה עלינו זה אלפי שנים ולפעמים נראה לנו קשה עד בלתי אפשרי, פתאום באמצע החיים להכניס בליבנו הרגשות של אבל ושרון לב.

לדוגמא, הנה, מגיע שבעה עשר בתמוז, ולעיתים כשאנחנו יושבים לנו בערב וחושבים על החורבן, כמה שאנחנו מנסים להיכנס להרגשת השרון והחיסרון קשה עד בלתי אפשרי לחוש זאת באמת. מילא, אם היינו יודעים שמחה לנו צו פינתי חלילה או אם הגיע בדואר מכתב סודי מבית החולים עם תוצאות הבדיקה שעשינו, בוודאי שהיינו שבורים וכואבים, אבל איך אפשר לשבת על ספה נוחה בבית, אחרי ארוחת ערב לא רעה, כשהכל מסביבנו די מסודר ולבכות על משהו שאירע לפני אלפיים שנה?...

האמת ששאלה זו לא נוגעת רק לימי בין המצרים, ביהדות ישנם מצבים רבים שדורשים הרגשת 'לב נשבר', כמו אמירת תהילים או פסוקי התפילה בהם אנו מבכים את המעשים הפחות טובים שעשינו. וכאן נשאלת השאלה, האם ישנו כפתור כלשהוא שאפשר ללחוץ עליו ולהיכנס למצב רוח של בכי? איך אפשר לדרוש מאיתנו להרגיש שברון לב, כשהחיים שלנו די רגועים ושלווים ואנו לא חשים שום כאב לב משום סוג?...

התשובה לכך עולה מתוך דברי מוהרנ"ת בכמה מקומות. כאשר רבינו הקדוש מצווה אותנו להיות בשמחה תמיד, מביא מוהרנ"ת את קושייתנו לצד ההפוך, וכך הוא כותב: ואם נדמה לך שאתה רחוק מאד מאיתו יתברך, אזי אדרבה יש לך לשמוח יותר! שאיש כזה, שהוא

ניגון מיוחד משלי
| ר. לב

בְּכוֹשְׁרוֹת

מִלּוֹתַי דְּמַעוֹת הֵן
דְּפִי לְבָבִי, קְלָמוֹס עֲתִיק
נְפֹשִׁי הוֹמְיָה
סַעְרָה עֲנִיָּה.
לְבִי, לֵב בְּשֵׁר
אֵיכָכָה אֲשַׁטְּפֶהוּ?
וְאִם אֲשָׂא כְּפִים
אֲפָרֵשׁ,
אֵיָה מְרַפָּא
אֵיָה מְלִים לְלַחֵשׁ?
שְׁפָתוֹתַי נְאֻלְמוּ דוֹמְיָה.

בְּכִי,
אֵל נָא תִמְנְעֵי קוֹלִי
בְּכִי תוֹךְ פְּדֵי יְשׁוּרוֹת,
מִתוֹךְ תִּקְנֶה וְאֶמוּנָה טְהוֹרוֹת,
שְׂמִחָה וּשְׂחוֹק,
קְרוֹב וּמְרַחוֹק,
אִם אֶסַּק
שָׁמַיִם וְאָרֶץ,
שֵׁם הַנָּדָד

וכשאת מזהה בשטח את הילד מחקה איזו התנהגות נעימה או מצטט מילה מחזקת - את מקבלת כח להמשיך ולהתמודד מול אותו יצר מיוחד...

כשמחזירים את השליטה להשם, אפשר להתבונן בשינוי..

ת. זייבל, תל ציון - המילה 'אשמתך' היא רגש, שהיצר הרע משחק בו לרעתנו. כי באמת יש רק מישהו אחד שמחולל את סיפור החיים שלנו. הוא זה שהביא לי את הילדים. הוא ברא אותי ככה, כמו שאני והוא היחיד שממשיך להחיות אותי יום ועוד יום כאימא שלהם, כזאת'.

ובאמת, גם הילדים, גם האימהות וגם המצפון - הם שלו. אין לי בעלות עליהם. בוודאי שהשם שם אותי בתפקיד הזה. אבל כאן, אני רק שליחה וצינור של הטוב שלו. וכשאני מזיזה את כובד המשקל של השליטה ממני אל השם, יכולים להתחולל בנו פתאום כמו הרפיה ושחרור נפלאים. רק אז יש מקום פנוי בתוכנו להכיל את הטעות ולהתבונן בה.

אם אני עסוקה כולי בלקחת שליטה ואשמה על כל מה שהחיים שלי מכילים - אני נוקשה. במצב כזה, אין כל כך פניות להסתכל על עצמי ועל השינוי שאני מקווה לו.

לעומת זאת, כשאני אומרת להשם: 'אתה הבעלים שלי. אתה בראת אותי עם השטויות האלו ועם המצפון הזה... אני רוצה להניח אצלך את חבילת ההתמודדות הזו כדי לנשום, להירגע ולהיות יכולה לאפשר לעצמי לבדוק ברכות מה אני כן יכולה לעשות במצב הזה. אני מחזירה אליך את הבעלות, כי אתה בורא נפשות רבות וחסרונן. ברוך חי העולמים...' אין קץ לרוגע שזה נותן!

ועוד קצת נתבשר בנחמת הגאולה: "וְהָשִׁיב לְבָאֲבוֹת עַל-פְּצִים..." (מלאכי, ג' כ"ד) רש"י: על בנינים - ע"י בנינים, יאמר לבנינים דרך אהבה ורצון...

ושאלה לחודש הבא: בימי החופשה, אנחנו פוגשות יותר בנות המשפחה, חברות וכו'. אני יודעת שרביה"ק רוצה שנחזיק יחד באהבה. כיהודיות בכלל ואם אנחנו שייכות לאנשי הצדיק - בפרט. אבל קשה לי מאד מול חברות או אחיות מסוימות. כאלו, שיש בינינו כל מיני מחיצות כמו הבדלי סגנון או פערי השקפה. אשמח לעצה טובה.

אחת מהדרום (- שם בדוי, בהחלט:))

יש לך מה להגיד?

את מוזמנת "להזכיר" כל אָחָד אֶת חֵבְרוֹ, כָּל הַעֲצוֹת טוֹבוֹת שִׁיזְדָּעִים וּמְבִינִים כָּל אָחָד, כְּפִי מֶה שְׁקִבְלוּ מִרְבָּם" (משיבת נפש, ג')

ניתן להשאיר תשובות או שאלות בקו המערכת

שמספרו 079-5682867 בשלוחה 1,

או לשלוח לפקס: 077-3180237

אבוחצירא, והוא דרבן וברך שנקנה דירה בבית שמש, וכך נגור ליד הילדים. בעלי, שהיה רב'ה בחיידר ברמת שלמה, עבר להיות רב'ה בבית שמש. בסוף אב-תחילת אלול, קנינו את הדירה בבית שמש. היה זה כחודש לפני שפרצה המלחמה בשמחת תורה. נאמר לנו שתוך חצי שנה - מקסימום שמונה חודשים נקבל את הדירה. כך שעשינו הלוואת גישור לתקופת המעבר בין הדירות, ובינתיים מנסים למכור את הדירה בנווה יעקב. ואז, כאמור, פרצה המלחמה והכל נתקע. אנחנו משלמים משכנתא על הדירה החדשה, ועדיין לא מכרנו את הדירה הישנה, והיא גם לא מוכנה... בור בלי תחית...

נקלענו לחובות, שאף יהודי לא יתנסה ---

מה נותר לנו לעשות? פשוט, התחזקנו מאוד מאוד באמונה ובבטחון שהקב"ה מנהל אותנו, ובוחר לנו דברים שאנחנו לא מדמיינים. הקשבנו לשיעורים של הרב מיכאל בוגנים בקו שלו, וקראנו את החוברות שלו, בשם "אור האמונה", וזה נתן לו כח לעבור את התקופה הקשה של החובות שלנו.

היתה לי איזו הארה בתקופה ההיא, שמדי פעם הייתי מחזקת את בעלי ואומרת - שיהיה לכפרת עוונות, שזה יהיה במקום צער רפואי... כל הזמן התחזקנו. לא שלא היה לי קשה! היה לי קשה, ובכיתי! נפלתי, בטח שנפלתי, אבל בכל פעם השתדלתי לקום, להתרומם ולהתחזק בבטחון, ולהישען על ה'.

אני קופצת רגע להמשך הסיפור...

לאחר כשנה, באחת הפעמים שישבתי עם בעלי בתור לטיפולים במכון שרת אשפוז יום, וחיינו לשקית האינפוזיה שתגיע, בעלי שאל את האחיות: מה לוקח כל כך הרבה זמן? הרי זה תור מתוכנן וידוע! ענתה לו האחיות: 'זו שקית שעולה ששים אלף שקל, ומחכים לאישור של קופת חולים' ואז היא מוסיפה לפי תומה - 'יש לכם מזל שזה נכנס כבר לסל הבריאות, כי אם הייתם פה לפני

שנה, הייתם צריכים לשלם על זה! שש שקיות כפול ששים אלף שקל...'

באותו רגע אמרתי לבעלי - בדיוק לפני שנה היינו בבור הכלכלי, בסערת החובות, וברוך ה' שקיבלנו את זה באמונה, וה' ראה את זה ולקח את התרופה שנצטרך והכניס אותה לסל! מאיפה היינו לוקחים עכשיו את הסכומים האלו? הקב"ה דאג לנו שנקבל את זה בלי לשלם!

אנחנו אף פעם לא מבינים כמה הדברים הם לטובתנו

נחזור לסיפור הדירה...

ברוך ה' בשעה טובה ומוצלחת הצלחנו למכור את הדירה, ומיד ביקשנו את המזומן, והחזרנו את החובות הענקיים שנצברו.

בראש חודש סיון עזבנו את הדירה שנמכרה. יצאנו לשום מקום. באמת לא היה לנו לאן ללכת! את כל החפצים שמנו במחסן של חברת ההובלות.

אני זוכרת שעמדתי בדירה שנמכרה, בנווה יעקב, הגיע מנוף להוריד את הכל, ואני צופה בכל חפץ שהוא לוקח ל'שומקום'. שרתי לעצמי 'כי לא במותו יקח הכל, לא ירד אחריו כבודו...'

ממש כך! כל החפצים האלו, זה כלום! מה אני הולכת עכשיו לקחת איתי? כמה מזוודות, ואפילו לאן אני לוקחת אותן - אני לא יודעת...

מכונת הכביסה, המקפיא, הארונות, החפצים - הכל נכנס ככה למחסן, ואנחנו נשארנו עם בגדינו לעורינו... מאותו רגע הרגשתי: 'על פי ה' יסעו, ועל פי ה' יחנו'.

בפרט אחר כך, כשהתגלתה המחלה, הרגשתי כמו בתוך סרט. 'הווי', אמרתי לעצמי, 'מה את קשורה למקום הזה? מה את עושה פה? את נמצאת בסרט בלתי יאמן! מאיפה הוא נחת אליך? איפה אני? מה אני?'

זה משהו שאף אחד לא מדמיינ! אבל אני אומרת לעצמי: 'מי כתב את התסריט של המצב הזה? הקב"ה בכבודו ובעצמו, שהוא רחמן יותר מכל מרחם, ובעל הרחמים, שנתן לי קצת מרחמיו, שנאמר "ורייחמן ונתן לך רחמים" (חובות הלבבות), ואם אני מרגישה כאלו רחמים על בעלי, או על מה שתיכף אספר - אז מה שנותן לי כח זה, שהקב"ה שהוא מקור הרחמים, ועשה עושה ויעשה הכל מתוך רחמים מרובים. ועוד יותר מזה, הקב"ה עושה הכל חוץ מדבר אחד, אף פעם הוא לא טועה ולא מתבלבל, והוא העושה הכל, וזה מה שנותן לי כח להיות במקום הזה.

על כל פנים, כיוון שנאלצנו כבר, כאמור, לפנות את הדירה, והדירה שלנו עוד

חמודים.

החבר בא ב'טענה'... כיצד ייתכן שהוא גם שילם את המפטיר וגם נולדו לו 'רק' תאומים... ענה לו הרב פרוש ממשנתו של הרב פנקוס: מי שמוותר - מקבל יותר!

הרב פינקוס מסביר שלא היה אימנו התפללה על דינה שתיהפך לבת, כדי שרחל לא תתבזה שיש לה פחות מהשפחות. והיא כביכול הסכימה לוותר על שבת, שאין לנו באמת השגה מה זה, שבת משבטי ק-ה.

ובאמת הרוויחה שני שבטים - מדינה נולדה אסנת, שכשנהרג אביה הכין לה יעקב שרשרת עליה חרוט 'בת יעקב', ומובא במדרש שהמלאך גבריאל הביא אותה למצרים שם גדלה אצל פוטיפר, ובסופו של דבר נישאה ליוסף ונולדו ממנה שני שבטים - אפרים ומנשה, עליהם אמר יעקב 'כראובן ושמעון יהיו לי', יעקב בעלה אותם לדרגת השבטים, ואף קיבלו גם חלק ונחלה בארץ ישראל. כשאדם מוותר הוא מקבל יותר.

בזאת חנוכה, כשהשלישייה היו בני שלוש, ערכה משפחת פרוש 'שבת חלאקה' במירון עם המשפחה המורחבת משני הצדדים. במעמד זה הבטיחו שאם יוולד להם בן נוסף יקראו לו כמובן - שמעון. ואכן, בז' בתשרי שאחר כך, נולד להם בן נוסף, שמעון נ"י.

לאחר תקופה חזרה המשפחה, המאושרת לירושלים -ונכנסו לגור בדירתם שבנווה יעקב. ואם תרצו - כל זה, הוא רק ההקדמה לסיפור המפעים והמרגש של משפחת פרוש.

ספור שכל כולו מלא אמונה, הודיה, וכיסופים לה' יתברך. אין ספור נקודות של אור המנצנצות בתוך חושך מפחיד - ובסופו קרבת אלוקים שנותנת כח, ורב'ה שנותן תקווה גם בבכי, ומזכיר שאין יאוש ---

הספור מוגש כמעט כלשון בעלת המעשה הגברת פרוש תחי', (עם שינויי עריכה קלים), שנאותה לשתף אותנו, כמו שאמרה: "זאת הזדמנות להודות לה' ולספר על נפלאותיו וישועותיו - שיחו בכל נפלאותיו".

יוצאים לדרך----

חלק ג': "על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו"

"זהו ספור ארוך של מארג השגחה פרטית וישועות ה' ולראות רק אמונה בעיניים.

אז גרנו בנווה יעקב. שם גידלנו את ילדינו בנחת, את הבת ושלושת הבנים. אל הבת אני מאוד קשורה, מטבע היותה בת יחידה, וברוך ה' היא זכתה להינשא, ועברה לגור בבית שמש. היה לי קשה לחשוב שהיא תגור כל כך רחוק, רצינית להיות קרובה לנחת. חשבנו והתייעצנו, בעלי מרבה להתייעץ עם ר' דוד

ובינתיים הם חיברו אותנו לגנטור שלהם.
לפני המעבר היינו מאוד מתוכננים, וכבר ידענו היכן אמרו לעמוד כל חפץ ורהיט, אך פתאום - שינוי - אסור לחסום שקעים.
הייתי בדירה לבד, ולא ידעתי איך למקם את הדברים. הגיע הפועל עם הארון על גבו, ושאלתי אותו - אתה בטוח שזה שלנו? שכחתי כבר איך נראים הרהיטים שלי... הם ראו אותי חסרת אונים, אז הם פשוט החליטו על דעת עצמם איך למקם את הרהיטים. הם נזהרו לא לחסום שקעים, ועד היום הרהיטים מונחים בדיוק כפי

כל החפצים האלו, זה כלום! מה אני הולכת עכשיו לקחת איתי? כמה מזוודות, ואפילו לאן אני לוקחת אותן - אני לא יודעת...

שהערבים הניחו אותם. אסור לנו לתכנן כלום כי האיבישטער מתכנן לנו את הדברים הכי טוב... המיקום הנוכחי מוצלח יותר מכל התוכניות שלנו... אמנם עכשיו אני אומרת את זה, אבל בשעתו בכיתי... קיבלנו דירה, שעבדנו עליה כל כך קשה, ועברנו כל כך הרבה דברים בדרך להיכנס אליה, ועכשיו כשסוף סוף נכנסים בעלי נמצא אצל הבן שלי ולא יכול להיות איתי ולעזור לי להחליט. אבל - אנא עבדא! אלו הנתונים וזה התפקיד שלי עכשיו. עשינו קביעת מזוודות עם מנין, הזמנו אוכל ועשינו חגיגה קטנה. ופתאום קלטתי שנפלתי לאשפוז מתוך היחידה, ונתורו שם חפצים. הלכתי לשם עם הבת שלי. כשהתקרבת, התחלתי לרעוד ולהזיע... הרגשתי שהיחידה מעלה לי את הטראומה של תחילת המחלה... בקושי הייתי מסוגלת להיכנס, נטלתי את החפצים וברחתי. מאז לא חזרתי לשם. הבנתי איזה חסד ה' עשה איתי בעיכוב מסירת הדירה החדשה - הרי אם המחלה הייתה מתגלה בדירה החדשה - כל הטראומה הזו הייתה נקשרת לדירה החדשה, המצויינת והנגישה שקנינו, ולא הייתי מסוגלת לחזור אליה, והיינו נאלצים למכור גם אותה ולחפש דירה אחרת... ברוך ה' שכל זה היה בדירה זמנית שהוצרכנו ממילא לעזוב...

בעזרת ה', אנחנו כעת בדירה חדשה עם תקומה ותקוה לבריאות חדשה. בערב סוכות בעלי היה צריך לעבור בדיקה שתכריע אם הוא יוכל לדרוך על הרגל. היה לו מאד קשה שכל יציאה היתה כרוכה בלוגיסטיקה שלמה, כיון שבבנין עוד לא היה חשמל והמעלית לא פעלה, והוא ממש רצה שבסוכות יוכל לרדת כבר בעצמו את הקומה האחת.

הזמנו רכב שיקח אותנו לבית החולים, לפני היציאה הוא אכל טשולנט משבת, ואיך שהוא גמר קלטתי שהיה אסור לו לאכול... התחזקנו בזה שמאכלי שבת מבריאיים את הגוף, ולא תצא תקלה מאוכל של שבת... כולנו נלחצנו, בעלי והבנים שהגיעו לבנות סוכה בוכים, ואז התחלתי לפזם: 'שהבורא יתברך מתקן ענייני יותר טוב ממנו...'

הגיע טלפון מבית החולים האם אנחנו מגיעים לבדיקה, עניתי שאנחנו בדרך, אבל הוא אכל... אז הם אמרו שלא נבוא. ובעלי התחנן... אולי בכל אופן... אבל אין על מה לדבר...

ואז אמרתי לילדים שלי: בואו נחשוב שעכשיו היינו עושים את הבדיקה, והתוצאה היא שאבא עדיין לא יכול לדרוך על הרגל. אם כן, עכשיו צריכים להמתין שלושה חודשים עד שיוכלו שוב לבדוק אם אפשר לדרוך. אבל, כעת, אם נמתין שבועיים או חודש לביצוע הבדיקה - יכול להיות שכבר יהיה לו מותר לדרוך על הרגל, ולא נצטרך לחכות כל כך הרבה זמן. בואו נקבל את זה באהבה, ונאמין שזה הכי טוב!

אחרי חודש הוא עבר את הבדיקה, וכבר יכול היה לדרוך על הרגל. כל עכבה לטובה...

רבנו של עולם, עזור לנו להתחזק באמונה, אבל מתוך שמחה והארה, מתוך הישועות שלך!

השדרה - בצוואר, וזה גרם לו להתחלה של שיתוק, זה לחץ על העצבים, ולכן הראש שלו נטה, וזה שהלכנו לכירופרקט, אפילו שזה גרם לו כאבים, עזר לגלות את המחלה יותר מהר, כי אם לא היו לו כאבים, מי יודע לאן זה היה מידרדר, לפני שהיינו מגלים את זה?! חסד ה'!

היינו מאושפזים יותר מחודש בבית חולים, וכל הזמן אני מזיזה את העננים לראות את הבזקי האורות, כי הרי למדתי החושך הוא סיבת האור... ויש כ"כ הרבה הבזקים...

באחת הפעמים היינו צריכים תרופה חיונית שתגיע הרגע מהמרפאה בעמוס בירושלים להדסה עין כרם, וממש לא ידענו כיצד זה יקרה. פתאום נכנס אדם גבוה ומברך אותנו לשלום ומציג את עצמו כ' אהר'לה וינגרטן מ"דרכי מרים" הוא הגיע בדיוק ברגע שהיינו צריכים, והתרופה הגיע אלינו תוך שתיים...

חלק ה': הריקוד על פי ה'

ביום ראשון לאחר כחודש, אנחנו צריכים להשתחרר מבית החולים. ליחידה בקומה השישית אין לנו אפשרות טכנית להגיע... אסור לו לדרוך על רגל ימין. מה עושים? ניסינו גם לבדוק עם הקבלן של הדירה שקנינו, אבל לא היתה אפשרות לקבל את הדירה. בתנו הצדיקה מיד הציעה שנגיע אליה, וזו היתה התוכנית.

ביום שני בבוקר, לפני שאנחנו רוצים לצאת היא מתקשרת: 'אמא, את לא תאמיני, לבעלי יש חום...' הופ. אי אפשר ללכת אליה.

הרגשתי הרגשה שהרגשתי פעמים רבות בתקופה ההיא, שאני כביכול מרימה את רגל ימין כדי לעשות צעד - אבל אין לי איפה להניח אותה... תחתיה נפער בור עמוק... היא נשארתי באוויר...

בכיתי: טאטע, אני רק רוצה להניח את הרגל... אבל אין לי איפה... שרתי לעצמי 'טאטאלע איך בין אין דינע הענט - אני בידיים שלך... כל כך טוב להיות בידיים שלך, ואני רגועה...'

ואז ה' שם את היד הגדולה והרחומה והיציבה והענקית... ואני מניחה את הרגל ומרימה את הרגל השניה ורואה תהום יותר גדולה פעורה----

ואז הוא אומר לי - שימי את הרגל פה ופה ושם --- ואני מרגישה שאני רוקדת את מחול האמונה... ובעז"ה שזוכה שיהיה 'הפכת מספדי למחול לי', ונרקוד את מחול הישועה בקרוב.

"השלך על ה' יהבך והוא יכלכלך" - מה זה השלך?

שמעתי מ' מייילך בידרמן, כשאדם נותן חפץ - עד שהמקבל מחזיק את החפץ, שניהם מחזיקים בו, וכשמחזיק - אז אפשר לעזוב. אבל כשמשליכים - מסירים אחריות לגמרי - זה רק אצלך ולא אצלי! השלך זה בטחון אמיתי. אמרתי לעצמי - רבנו של עולם, אני בידיים שלך! אין לי איפה להיות הלילה. אבל אתה לא תשים אותנו ברחוב, אז אני רגועה... היכן אהיה? על פי ה'! נבדוק בתוכי... לי אין רעיון! אבל הרעיונות שלך אינם מוגבלים ואתה לא מוגבל, אז אני רגועה...

לא אמרתי לבעלי כלום...

אחרי הצהריים נכנסו הרופאים ואמרו לנו שהוא צריך לקבל עוד הקרנות ברגל הימנית שנפגעה, ולכן הם משאירים אותנו לעוד לילה. אמרתי לעצמי בלב שטוב שלא דאגתי... בעלי מסודר עם מיטה ואוכל, ואני עם כורסא לידו, יש לנו איפה להיות בלילה. ה' איתנו.

ביום שלישי בבוקר נכנסה העובדת סוציאלית ואמרה שמכיון שאין לנו לאיפה לחזור, ארגון מסוים החליט לתת לנו מימון למלון, רעיון שלא עלה בדעתי בכלל...

קיבלנו חדר במלון מחלימים של הדסה עין כרם. ואז בעלי שאל מה עם אוכל, אמרתי לו שאנחנו מאוכלי המן, ואני לא דואגת--

ככה היינו נגישים לכל ההקרנות בבית חולים, והיו לו הרבה תרופות, ובכל יום נישאתי לאחות שתעזור לי לסדר את התרופות של אותו יום. אח"כ זו לו הקיבוע, נישנו בקלות למיון והם סידרו זאת. לשבת יצאנו לבן שלי, והתבררנו כבר ביום חמישי מהקבלן, ממש מעל לדרך הטבע, שהם יודעים שאין לנו לאיפה להשתחרר, ולכן הם מאשרים לנו להיכנס לדירה על אף שאין עדין טופס 4, והם רק מבקשים שלא נשים חפצים ליד שקעים, כיון שחברת חשמל אמורים לבוא לביקורת לפני חיבור הדירה לחשמל,

מתחברת | פ. אשנברג

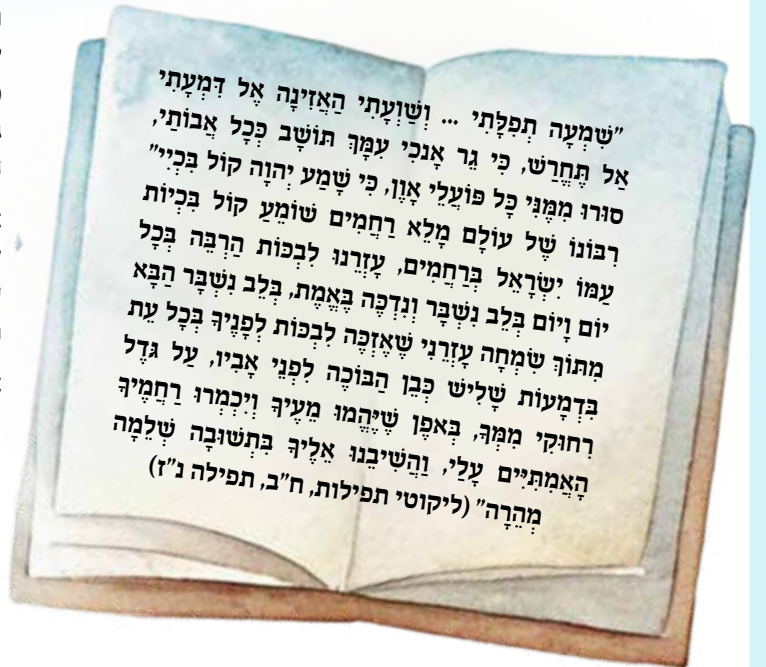
ולא להתנצר חלילה. קרוב לדורנו אנו, נהרגו על קידוש ה' שש מיליון יהודים בשואה, על עצם יהדותם. באותו הזמן ברוסיה סבלו אחיהם מרורות. אף אלו שזכו לעלות לארץ הקודש, לא יושבים כאן לבטח, גולים המה בין הערב רב, מחכים לגאולה. כל זאת לבד לבד מהטרגדיות הפרטיות ומה שנעשה עם כל אחד ואחד.

אילו היא היתה רואה כל זאת, כנראה שכוחותיה לא היו עומדים לה עוד. לב מי יכיל זאת? עומק החושך והריחוק מהשי"ת בדורות הללו, שלא היתה כזאת מימי קדם... מצב שראוי לבכות עליו הרבה מאד על ריחוקינו מה' יתברך.

אך זהו בכי שלא מגיע מתוך תחושת אבדן ויאוש, כמו: "היה בית מקדש..." "פעם היו צדיקים..." "וכיו"ב - כי אם בכי על ריחוקינו עכשיו מה' בעקבות הגלות.

אם רק היינו באים אליה, לאותה אישה, ומספרים לה כי יבואו ימים של תשפ"ו ויהודי יסכים ללכת ביער שעות ארוכות בין קוצים, לקפץ גדרות ולברוח משוטרים ע"מ לזכות לפקוד את ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי...

לו רק היינו מספרים לה כי יבוא יום חמישי פשוט ותצא לה נערה צנועה לקניות, ובעודה בקניות, תוך כדי הכנסת המוצר לעגלה, לא תשכח ללחוש 'לכבוד שבת קודש'...

היא קמה לעוד בוקר שחור. המצור נעשה כבר בלתי נסבל. מחסני התבואה הולכים ואוזלים. רבים הן חללי הרעב מהרוגי החרב. אבא, עד מתי?...

נגשת אל עבר החלון. בתוך כל הכאב, עדיין עומד בית המקדש על תילו. יופיו הנשקף למרחוק, יחד עם ריח הקטורת המתפשט באוויר משרה עליה מעט רוגע.

פתע היא רואה כמין ענן אפור. ריח של אש מכה באפה. שריפה אדירה ניבטת למרחוק ו... אוי טאטע זיסער! האב רחמנות אויף אונז... הדמעות מציפות את עיניה ללא שליטה. בכיה עולה ויורד מאין הפוגות. קולה המשתנק מצליח בקושי לזרוק כמה מילים: "ה', הנה כל הנבואות על החורבן קמות ונהיות למציאות אפילה. יותר לא יהיו לווים שמיתרי כינורותיהם יזיזו כל לב יהודי ממקומו? יותר לא נזכה לשמוח עם הכהן הגדול בצאתו בשלום מן קודש קודשים במוצאי יו"כ? מה יעשה יהודי לאחר שחטא, כיצד על עצמו יכפר ללא קורבן? לאן נלך בשלוש פעמי רגלינו? איך נדע שמחה אמיתית מהי ללא שמחת בית השואבה ביום שמחתנו? מה נעשה עם פירות ביכורינו? הכיצד ידעו הכל כי אתה הוא אלוקינו?..."

זרזיף הדמעות כבר הפך למעיין. היא לא יודעת כי החורבן והמתרחש בעקבותיו הם יריית הפתיחה לגלות מרה, מלאת יסורים ותלאות שתהא לאחר מכן...

עם ישראל עבר ועדיין סובל צרות רבות, בכלל ובפרט, בגוף ובנפש. יהודים גורשו מבתיהם אל הבלתי נודע. חלקם הועלו על המוקד בכיכר תוך עיניים מרים של האינקוויזיציה. בהמשך בחרו למות קהילות שו"ם

...כי יבואו ימים של תשפ"ו ויהודי יסכים ללכת ביער שעות ארוכות בין קוצים ולקפץ גדרות על מנת לזכות לפקוד את ציון התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי...

שאפילו ילד קטן ומתוק בן חמש ישאל טרם אכילת הטופי "וועלכע ברכה?"...

דור, שלא זכה לראות את בית המקדש. לא הוא, אף לא אבי אביו וגם לא סב סבו, ולמרות הכל - "עידן אָנו אַחוּזים בָּךְ, וּמִשְׁתַּוְּקִים לְעִבּוֹדְךָ בְּכָלוֹת הַנְּפֶשׁ" (ליקוטי תפילות, ח"ב, מ"ז)

הלא היתה היא פוערת זוג עיניים בתדהמה וטוענת כי אין כל תקווה ואף לא סיכוי קלוש שאכן יקרה כפי שברוך השם חוזות עינינו... הלא אז, לבטח היה בכיה סוג בכי אחר, מְנַחֵם יותר.

בכינו, אנחנו בוכים ועוד נמשיך לבכות. בכי, שהוא מלא בכיסופים אך עם כל זאת כולו תקווה ונחמה.

משפט - שהוא גם תפילה - לסיכום? "עֲזָרְנוּ לְבָכוֹת... בְּלֵב נִשְׁבֵּר הִבָּא מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה".

"אבל גם אם אנחנו לא מרגישות תקווה מוצהרת," אומרת מלכי לעצמה וכולן מאזינות. "עצם זה שאנחנו ממשיכות להחזיק שם במה שאפשר, זה בעצמו גורם לתהליך הצמיחה להתפתח. כשהמשכתי לחשוב אמונה גם כשנסתתמו לי המילים בעבודה. וכשאת, בת שבע, קמת מהעצבים והלכת למרפסת. כשכל אחת מנסה להמשיך ביהדות פשוטה למרות שנראה שכבר אין תקווה למשהו שיגדל מכאן, כשאנחנו ממשיכות להחזיק ברצון השם, רק כי זה רצון השם ואני יהודיה - או אז מגיעה הגאולה שלנו! ואז גם אפשר לראות פריחה יפהפייה שמציצה לחיים".

"אני מנסה לחבר לי את הלימוד למעשה*", "מבקשת רחל-לאה יישום מקרקע (תרתי, כמובן) "הרי יש בחיים רגעים של גאולה; כוחות נפש שפתאום מתגלים, זמנים שאת שמה לב שהילד צמח בלי ידיעתך, התקדמות שגילית בעצמך... אפשר במקומות הללו לעצור ולהגיד לעצמך; כל זה התחיל לקרות קודם... לנסות אולי לזהות את התקופה הקשה שקדמה לכך. להיזכר בכבודות או בחולשה. לראות את ניסיונות ההתחזקות שלנו למרות נחשולי הבלבולים, את הדמעות שבכינו השם אחרי-אחרי-צהריים קשה ולשנן; זה קרה אז..."

"למה זה חשוב?" תמחה יהודית "הרי מה שהיה-היה."

"זה חשוב!" פוסקת סבתא, חופנת כוס תה מחליטת עלים לרפואה. "כי מה שהיה - עדיין קיים בתחומים אחרים. כל עוד לא נגאלנו בשלמות, עדיין יש לנו מקומות של גרעין שבלה וכאב מתאבל. אנחנו צריכות כח בשבילם. להאמין שגם שם, במעבה עפר הריחוק, מתרחש מסע מופלא של צמיחה.

עם שלם יכול לשבת לבכות על הארץ - (לא! לא! אני מוחה מול המילים הנכתבות על הדף. הלוואי שעד שאבקשה יודפס, עם שלם כבר ירקוד גאולה!) - כי מוטבעת בנו אמונה שגם בעכשיו הגולה שלנו - מתחולל תהליך של גאולה... רק שלא נתייאש".

"וגם רק "חֶזְקוּ וְאַמְצוּ" זה המילים איתן מסיים רביה"ק את המכתב" - חותמת רחל-לאה "כי יש שֶׁכָּרְךָ לְפַעֲלָתְכֶם בְּזֶה וּבְבֵּא. יש שֶׁכָּרְךָ חברות, נחזק ונאמץ!"

'התרגיל... התרגיל...' מזמזמת אי מי בשאלה.

"* רחל-לאה כבר נתנה, יקירתי. שובי נא לכוכבית שליד המילים 'אני מנסה לחבר לי.' אני מנחה, עוקבת אחרי מירי שניגשת לסבתא ועלים לתרופה בידה.

"בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא אֲנִי וְאַתָּה"

"תראי סבתא, מצאתי את 'הדור של היום' במכתב של ר' נתן. והוא כולו מלא שמחה על זכייתנו וכלל לא נאנח. הנה, מכתב ע"ד;

"וּבְקִשְׁתִּי מִמֶּךָ בְּנֵי חֲבִיבֵי שְׁתִּשְׁמַח ... אֲשֶׁר זָכִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עֲשָׂה לָנוּ נִסִּים כְּאֵלֶּה ... הַכֹּל בְּשִׁבְלֵנוּ, כְּדֵי שְׂגֹם אֲנַחְנוּ בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁהוּא אֲנִי וְאַתָּה וְכָל הָאֲנָשִׁים שֶׁבְּטוֹלְטִישֵׁין וּפְהַ בְּרִסְלָב וְשֶׁבְּכָל עָרֵי יִשְׂרָאֵל בְּמוֹשְׁבוֹתֵם, שֶׁכָּלְנוּ אֵלֶּה אֲנַחְנוּ פֶּה הַיּוֹם חַיִּים, כְּלָנוּ הֵם בְּנֵי הַדּוֹר הַזֶּה, וְעֵלְנוּ נֶפֶל חוֹבֵת הַיּוֹם הַזֶּה לְשִׁמְחָה ...

וּבְכֶרֶט שֶׁזָּכִינוּ בְּדוֹר הַזֶּה שֶׁאֵין אָנוּ מִתְנַגְּדִים עַל בַּעַל הַשְּׁמִחָה הָאֲמִתִּי, שֶׁהוּא מְקוֹר הַשְּׁמִחָה מְקוֹר הַקְּדוּשָׁה מְקוֹר הָאֲמוּנָה מְקוֹר הַחַיִּים הָאֲמִתִּים וְהַנְּצִיחִים מְקוֹר הַחֻמָּה, אֲשֶׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ לָזֶה."

...כדי שגם אנחנו בדור הזה, אני ואת וכל הנשים והנערות שבטולטשין ופה בבני ברק, בחריש, באלעד ובכל ערי ישראל. אשרינו שזכינו!

אותו והדפיסו שוב במסירות נפש, אז הוא גם בשבילנו, כן?" היא מציצה מן הספר, מוודאת שכולן קשובות כיאות. "אֶהוּבֵי אֶחִי נְפִשִׁי וּלְבָבִי, אֵל תִּירָא וְאֵל תַּחַת מַפְיָהֶם... כִּי כָּל זֶה לְגַדֵּל אוֹתָךְ וְלְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָךְ וְלְגַדֵּל שְׂכָלְךָ. כִּי כְמוֹ שֶׁאֵי אֶפְשֶׁר לְכָל מִינֵי זְרַעוֹנִים לְבּוֹא לְתַכְלִית גְּדוּלָם אֶלָּא עַד שֶׁנּוֹתְנִין מִתְחִלָּה הַגְרָעִין בְּעָפָר, וְאַחַר כֵּךְ הַגְרָעִין נִתְבַּלָּה וְאַחַר בְּלוֹתוֹ יִפְרַח וְיִצְיָץ וְנַעֲשֶׂה אֵילָן גָּדוֹל. כֵּן הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁעַל יְדֵי זֶה שֶׁמְשִׁפְּלִין אוֹתָךְ עַד עָפָר, עַל יְדֵי זֶה תִּתְגַּדֵּל וְתִצְיָץ וְתִפְרַח בְּעוֹלָם..."

"על ידי זה!" מטעימה יהודית את המילים, מתפעלת. "לא רק שאחרי שהגרעין מתבלה בעפר - הוא צומח. אלא, דווקא על ידי זה שמשפילין ומרחיקין ומכאיבין אותנו עד עפר - ככה! בזכות זה! נתגדל ונציץ ונפרח בעולם!!! וואו, אני... יש לי דמעות בעיניים..."

עכשיו זה קורה מבפנים...

"אני נזכרת באחד מהאחה"צים הקשים שהיו לי" משתפת בת שבע "יש לי ילד מתוק בן שש. וכמה סוכר בכמות גבוהה שיש בו, כך יש בו תסכול רווי בכמות מופרזת. התמודדנו שנינו אחד מול

"לא רק שאחרי שהגרעין מתבלה בעפר - הוא צומח. אלא, דווקא על ידי זה שמשפילין ומרחיקין ומכאיבין אותנו עד עפר - ככה! בזכות זה! נתגדל ונציץ ונפרח בעולם!!! וואו, אני... יש לי דמעות בעיניים..."

השני. הוא עם העצבים שלו ואני עם העצבים עליו. ואז הצעתי לו לצאת למרפסת. שם, יש לנו פינת אדמה שזרענו יחד. 'אולי נשקה עכשיו את הגזרים' הצעתי לו בניסיון הסחת דעת 'אוף ואוף!' הוא נהם בתגובה 'למה הם לא יוצאים החוצה עדיין?' התבוננתי באדמה החלקה ואמרתי לו; 'זה, כי עכשיו הם גדלים מבפנים...'

כשאני שומעת את מה שקראת, רחל-לאה, הכל מתחבר לי ביחד. הגזרים והילד וההתמודדות שלי איתו ועם כל מיני...

עכשיו זה קורה מבפנים!!!

עכשיו, עם דמעות התסכול ואנחות הריחוק! עכשיו, עם אזנים הקפואות והמשפטים שנבוכו בדרך - עכשיו זה קורה!!!

עכשיו מתחוללת גאולה במעבה אדמת הגלות. כן, ככה, כשנרקב לנו ומושפל ואנחנו לא נראים פוטוגניים - עכשיו אנחנו גדלים לגאולה. אחר כך נפרח ונראה את הכל. אבל העובדה שעדיין לא הצצנו החוצה - לא מעידה על כך שלא מתחוללת כעת צמיחה מופלאה..."

"בתנאי", אומרת פייגי בשקט. "הרי גם בצומח יכולים חלילה להיות גרעינים שנרקבים לגמרי. אבל שמעתי פעם שכל עוד הזרע לא מאבד את כח הצמיחה - או אז מתרחשת הפריחה דווקא מהריקבון. במילים של הנמשל והחיים - זה אומר שאנחנו צריכות להחזיק אצלינו תקווה כלשהי, אפילו דקה מן המזערית - שמכאן תצמח ישועה! ואם ככה, אז גם במצבי ריחוק והסתרה - גרעין נפשינו מתקדם לפריחה."

לב בשר | ב. הירש

מי מפחדת להרגיש?

יש לזה הגדרה מקצועית: דיכוי ההבעה הרגשית.

במילים פשוטות יותר, זה אומר להפסיק לכעוס על ילד ששופך שוקו על רצפה שהרגע עברה סמרטוט.

זה אומר, לגמור עם הקנאה בשכונה שהמשפצת, כשאת עצמך גרה בשכירות. וזה גם אומר - לא להרגיש בכלל - שום כיווץ או עצב למראה העובר ושב המצומק.

אה. ואז סוף סוף תהיה לי פניות לעבודת השם.

נשמע טוב, לא?

אז זהו, שזה גרוע.

חברות יקרות, כל מה שברא השי"ת בעולמו - יש בו צורך כדי לקדם אותנו - אליו. ואם השי"ת בחר לברוא אותנו כבני אדם, וכנשים בפרט - עם רגשות חזקים שלפעמים כביכול מרחיקים אותנו ממנו - יש להם את הכח - לחבר אותנו אליו יתברך.

אותו רגש של קנאה, יכול להפוך להיות 'קנאת סופרים' (ולא ביקורת עצמית - למה אני כזו גרועה והיא כזו טובה, אלא - לאיזו גדולות יכולה אישה פשוטה להגיע! אני רוצה גם להתקדם!!), והעצב הדכדוך הזה המרה שחורה שאנו נוטות לאמץ אל ליבנו כשמשהו לא הוץ כמו שדמיינו ורצינו, שמשהו בדרך קצת רועד... כן, אז, דווקא הרגש הזה - יכול לקרב אותנו חזק אל השי"ת. העצב של - אבי אבי, למה עזבתני, וקלי, מתי נזכה לראות את כבודך בעולם - הרגש הזה בכוחו לגרום לנו לגעגוע חזק ולתפילה חמה, שנזכה לעובדו באמת.

אז אם חשבנו שברגע ננטרל מעצמנו את הרגשות ולא נרגיש יותר - הכל יסע חלק - אז טעונו... ובגדול.

כי עם רגשות חיוביים נתקדם בעבודת ה' הרבה יותר! עם שמחה, עם רחמנות, עם הכרת הטוב, עם בטחון ושלחווה - הם יהפכו להיות כלים המשרתים אותנו למטרה.

ואם נמחק רגשות? נהפוך להיות בולי עץ. אבן דוממת. נחל יבש.

רבינו רצה שנהפוך מבעלי לב אבן - ללב בשר. לב בשר - זה לב שמרגיש, שחש, שיש לו רגשות. והסירות את לב האבן מקרבכם ונתתי לכם לב בשר. גם אם הרגשות שליליים ופחות טובים - עם עדיין מאפשרים לנו להיות בעלי לב בשר! בנקודה הזו יש לרופא הנפשות עיצה נפלאה כל כך. איך לקחת את לב הבשר הזה, שמרגיש ונעלב ולפעמים רוגז... ולהכניס בו את הרגשות החיוביים, המקדמים והמצמיחים.

בליקוטי מוהר"ן תורה י"ח כתוב: כפי הפרת הכעס ברחמנות, היינו, כשבא לכלל כעס, לא יפעל ככעסו שום אכזריות ואדרבא, ימתיק הכעס ברחמנות... רבינו לא לימד אותנו להפסיק להרגיש, או להפסיק לכעוס לחלוטין ולא לחוש כלל רוגז - כי אז נהפוך לבעלי לב אבן.

אלא: קחי את לב הבשר שלך, שמתמלא חימה וכעס, ותמלאי אותו ברחמנות! כן! המשיכי להרגיש, לחוש, לתת לב הבשר שלך לפעום - אבל עם רגש אחר! טוב יותר, עדין, רגיש, מצמיח, בונה ומקרב!

ואם הלב שלך מרגיש רע לפעמים, ואת לא מרוצה מזה - את בחברה טובה... בחברת בעלי לב הבשר, שמשעבדת את אותו לב ואותן הרגשות - לרצון השי"ת. את אותו לוקחת את אותו לב, שברוך ה' רגיש - רק שלצורך העניין הוא כרגע מאוכזב עכשיו - ומחליפה את רגש האכזבה ברגש של בטחון של שלוה.

את לא מצמקת רגשות, את לא מתעלמת מהם. ואת ברוך ה' גם לא הופכת לבובת חרסיה. את לב בשר! את ברסלב!!

העיקר שתרגשי טוב!

ואכן שנינו, גם אני וגם בעלי, אף לפני החתונה, התפללנו וחיפשנו את האמת, היה לנו ברור שלא נעשה את מה שקל לנו, אלא אם נמצא משהו מדויק ונכון יותר, נעשה זאת. עכשיו הרגשתי שתפילותיי למצוא את האמת נענו, וקיויתי שאנחנו באמת בכיוון לדרך נכונה יותר.

האם את מרגישה שברסלב פוגשת אותך ביום יום?

אני מרגישה שהשתניתי, ואני בן אדם אחר לגמרי ממה שהייתי קודם. אבל נקודה עיקרית עליה אני יכולה להצביע, זו ההתבודדות, על אף שגם כשהייתי ליטאית, ידעתי שאפשר להתפלל. אבל לדבר עם ה' בתור משהו קבוע, ולהבין את החשיבות של זה, על אף שאין לי כרגע צורך או קושי מיוחד שבגללו אני מתפללת, אלא ההתבודדות בפני עצמה חשובה ושווה - זו נקודה שמאד השתנתה אצלי.

ההשקפה בכל הנוגע למושג 'צדיק' השתנתה אצלי מאד. פעם ידעתי מה זה רב ששואלים אותו שאלות בהלכה. היום אני יודעת ש'צדיק' הוא משהו נשגב, יש לו קשר ישיר אלי, ומקרב אותי לה' יתברך. זה היה שבילי מושג חדש לגמרי.

גם ההסתכלות שלי על אנשים השתנתה מאד. באופיי אני טיפוס ביקורתי יותר, והייתי שוללת דברים ומחליטה מי לא צודק...

היום כשאני בברסלב הרבה יותר קל לי לראות את הטוב באנשים, אפילו משהו שחושב אחרת ממני, לדוגמה מתנגד לברסלב, אני חושבת שהוא גם יהודי מתוק. אני רוצה להתקרב לה' וגם הוא רוצה, והלוואי שיזכה! אני מצליחה להמתיק את המבט שלי על דברים שאני רואה.

גם עם הילדים, אני חשה שהיום אני ניגשת אליהם ממקום אחר לגמרי, עם יותר רחמים, ופחות מתעסקת במה שהיה, אלא: בוא תחזור בתשובה, וכשהתחרטת ואתה רוצה להיות טוב - אין מקום לדבר על מה שעשית לפני כן.

מרגש ונכון כל כך. האם זכית כבר להיות באומן?

כן, בחסדי ה' זכיתי כבר להיות שם כמה פעמים, עם קבוצות של נשים או עם הבן לפני גיל שבע. אין מילים לתאר את ההתקרבות לה' שמרגישים בנסיעה הזאת. הלוואי שאזכה עוד הרבה פעמים. אני מאחלת לכל הנשים היקרות, שתזכינה לדעת ולהכיר בזכות שזכיתן להיות מאנשי הנחל נובע. זה כל כך לא מובן מאליו, זאת זכות עצומה בעולם הזה ובעולם הבא, לנצח.

ועדיין יש לי תקווה גם עכשיו, ואין שום ייאוש בעולם כלל. ועל כן, כל עוד נפשי בי אצק אלך, כל עוד רוחי בקרבי אצפץ לרחמיך. כל עוד הנשמה בקרבי אצפה ואקווה ואייחל לתשועתך". (ליקוטי תפילות, ל"ו)
להתחזק בידיעה החשובה, שגם עכשיו יש לי תקווה.
גם עכשיו אין ייאוש, גם אם הכל נראה אנוש.
ובגלל שאני יודעת את כל זה, אז אני יכולה לצעוק להשם, לצפץ לרחמי, לצפות ולקוות ולייחל לישועתו. דווקא התקווה נותנת לי את הכוח להתפלל, כי אני מאמינה שהשם רוצה לגאול אותי ומחכה לשמוע אותי.

בוקר חדש, חסד חדש.

ומהי התקווה? במה אני מתנחמת ומתחזקת?
"וזהו כל הנחמה והתקווה של כל אחד ואחד, מה שהשם יתברך מחדש חסדים חדשים ונפלאים בכל בוקר... וכל זה ממשיכים עלינו הצדיקים הגדולים."
(משיבת נפש, מ"ז)

הצדיק מלמד שיש חסדים עצומים אצל ה' יתברך, וה' מחדש אותם בכל פעם. ועל ידי זה יש לנו תקווה, גם בעוצם ריחוקינו. ומורה לנו להתחזק עוד, לצעוק ולבכות לה', ועל ידי זה יתעוררו רחמי של השם עלינו, עד שיאמר לנו: "מנעי קולך מבכי ועינייך מדמעה, כי יש שכר לפעולתך ויש תקווה לאחריתך".
"וכל זה מודיע... השם יתברך, רק על ידי צדיק הדור הגדול במעלה מאוד... שמאיר בכל נפש מישאל ומודיע לה כי עדיין יש שכר, כי אין שום ייאוש בעולם, כי אין שום דיבור ולא שום צעקה נאבד, ואפילו צעקה משאול תחתיות אינה נאבדת לעולם." (משיבת נפש, מ"ח)
רבנו הקדוש מכניס לנו בלב את ההתחזקות, התקווה, וצועק לנו צעקה לדורות: גיוואלד, זייט אייך נישט מייאש! גיוואלד, אל תתייאשו! (ע"פ ל"מ ח"ב ע"ח)

תאמינו שהשם יתברך הוא "חי גואלי", והוא חושב מחשבות כל הזמן איך לגאול אתכם, ולחדש הכל עם חסד חדש לגמרי.

זה ינחמנו

מהו הנס הכי גדול שלנו? שזכינו להתקרב לרבינו. כמו שכותב רבי נתן לבנו רבות ב'עלים לתרופה', על הזכות הגדולה והעצומה הזו, שזוהי כל תקוותינו. נקרא את המכתבים מבפנים ונשמח בגודל התקווה הגדולה שלנו:
"ובפרט שכל כוחנו ותקוותינו הוא על כוחו של זקן דקדושה, ותהילה לאל יש ויש לנו על מי לסמוך. איך שיהיה, איך שיהיה. כי חסדו גבר עלינו מאוד, מה שזכינו להינצל מלחלוק עליו חס ושלו"ם" (מכתב תל"א)
רבי נתן יודע היטב שיש לנו נסיונות, ואף על פי כן מזכיר לנו מהי תקוותנו. "התגברות הבעל דבר אין לשער, אבל כל תקוותינו על כוחו של זקן דקדושה, שעולה על הכל" (מכתב תכ"א)

יהיה לי תיקון

התקווה שלנו היא שיש לנו רבי כזה, שפועל איתנו כל הזמן, היא זו שנותנת לנו את הכוח תמיד להתחיות ולהתחזק.
"לא דבר ריק הוא מה שאדוננו, מורנו ורבונו ז"ל עושה עמנו עדיין... כי דבריו חיים וקיימים... והם מחיין בכל עת בכלליות ובפרטיות, לכל אחד ואחד בכל מקום שהוא, והם מגיעים גם אליך בפרטיות עתה. גם עתה, איך שאתה הוא, איך שלבך סחרחר, איך שמעקמין לבך וכו'... אתה צריך להזכיר לעצמך מחדש, שהיה רבי בעולם, ואורו זורח ומאיר מחדש בכל יום, גם עתה. וכן לדורות, שמאיר בכל אחד, בכל מקום שהוא... כי עדיין השם עמך ואיתך ואצלך..." (מכתב ת"ד)

הוא כותב לבנו ולכל אחד לזכור שיש לנו את רבנו הקדוש, שמאיר בנו כל הזמן בדיבוריו הקדושים, להאמין שעדיין השם איתנו ויש לנו תקווה.
"ואיך שיהיה, איך שיהיה, יהיה לך תיקון בוודאי. ולהשם התקווה, שתיקוננו שיהיה על ידו יהיה נאה ויפה כראוי לו... חסדו גדול עלינו... מה שזכינו לבלי להתגדל חס ושלוש על אור קדוש ונורא ונעים וכו' כזה. אף גם זכינו לידע ממנו ולהיקרא על שמו, שזה עולה על הכל. ואין שום חושך ותהום ותחתיות שיוכל להסתיר אור כזה, מה שמאיר בנו בכל אחד ואחד, בכל עת, בכל מקום שהוא, בדרכי פלאות עמוקות שלו שאין אנו יודעים כלל. והוא גמר ויגמור, כי לא יזנח

לעולם השם". (שם)

הזכות הזו שאנחנו לא מתנגדים על רבינו, ואף גם נקראים בשם "ברסלב", זה עולה על הכל. רבנו הקדוש, הוא זה שעוסק בתיקוננו ועל ידו יהיה לנו תיקון אמיתי. ותקוותנו על זה שאמר: גמרתו ואגמור. מחזק אותנו תמיד בעצותיו העמוקות, שהשם אף פעם לא עוזב אותנו.

מה שנשאר לנו זה רק לבקש מהשם שיתן לנו כוח לא להתייאש אף פעם ולצפות לישועה תמיד, ולהאמין שבכוחו הגדול של רבנו לתקן הכל, ובזכותו יהיה לנו תיקון ותקווה גדולה בוודאי.

"ותעזרני ותחזקני ותאמצני תמיד בכל עת, שלא איאש עצמי לעולם שום ייאוש כלל, ובעוצם מדרגתי השפלה והפחותה מאוד מאוד, אוכה לקוות ולצפות לישועה האמיתית, לישועה שלמה תמיד, ואקווה ואייחל ואחכה תמיד לזכות לתכלית השלמות, כראוי לאיש ישראלי אשר לכך נוצרתי".
(ליקוטי תפילות, ח"ב, ד')

כל מילה פנינה

המילים החזקות האלו מליקוטי תפילות מצוירות אות אחר אות בסבלנות, כדי להכניס ללב את הידיעה החשובה הזו, שגואלי חי גם עכשיו.

דמינו לעצמכם, כל מילה בליקוטי תפילות עם צבע וצורה משלה, ותכניסו חיות חדשה בתפילות.

ועכשיו לליטוש היהלומים, הפנינים.

המילים "**אבל אני ידעתי**" הן כעין המשך משפט. כמו שאומרים משהו וממשיכים במילה "**אבל**" כדי להוסיף בעניין אחר. אז כאן זהו תירוץ לכל מה שאנחנו מרגישים שעובר עלינו כך וכך וכך. אבל, למרות כל זאת, אני ידעתי ש"גואלי חי", ומצמיח לי כעת ישועה שגולדת פורחת ועולה כמו העיטורים שיוצאים מהמילים האלו.

"ועדיין יש לי תקווה" באותיות גדולות ומתקשות. "**גם עכשיו**" האותיות קטנות ומלמדות שכן, גם בקטנות יש לי עדיין תקווה, "**ואין שום ייאוש בעולם כלל**". המילים צבועות בצבע של המילים 'גואלי חי'

ובגלל שאני יודעת שהשם יתברך והצדיקים האמיתיים חושבים עליי וגואלים אותי כל הזמן, לכן אל לי להתייאש כלל. אלא רק **"ועל כן"** יש לי כבר כוח להתפלל. **"כל עוד נפשי בי - אצק אלך"**. המילים בשורה זו ובשורות הבאות צבועות בירוק, צבע של היער, של העצים והטבע, שנותנים כוח והשראה בתפילה ובהתבודדות. הקווים הקטנים והצפופים ליד המילים "**אצק אלך**" מסמלות את הצעקה, אוי אוי אוי, שעולה כלפי מעלה. **"כל עוד רוחי בקרבי - אצפץ לרחמיך"**. הקווים עדינים יותר, כמו צפוף עדין לשמיים. **"כל עוד הנשמה בקרבי - אצפה ואקווה ואייחל"**. שלוש הקווים לידן מסמלים את שלושת הלשונות של הציפייה, התקווה והייחול, שהם בקו ישר של המתנה וסבלנות שמחכה **"לתשועתך"**, לישועה השלמה.

המילים מעוטרות בעיטורים היפים ובצבעים של **"גואלי חי"** ו"**אין שום ייאוש**", כי דווקא על ידי התקווה זוכים לבסוף לישועה, בעזרת השם.

שנוכה להתחזק ולהאמין בכל מצב, בין ברוחניות ובין בגשמיות, שעדיין גם כאן יש לנו תקווה. וזה ייתן לנו את הכוח לבקש ולהתחנן עד הישועה השלמה בכלליות ובפרטיות, בקרוב ממש. אמן.

למילים האלו יש גם ניגון יפה מאוד. ניתן לשמוע אותו בקו מקושרת 02.501.1160 בשלוחה 62 - 10

אור הנעלם | חידה - ש. פרידמן

איננו דבר והיפכו
אלא משלימים
לא מתוך מרה שחורה,
אלא מתוך כיסופים להתחלה הבאה
האחד הוא שבר הלב ונביעת הדמעות,
השניה היא האמונה שעוד יהיו ישועות
כשהעין רטובה, אך המבט נישא אל על
אנחנו מברשים: אין שום יאוש בעולם כלל!

תשובה לחידה מגליון אייר-סיון

עצם החיפוש והגעגוע, זה לבד, גם אם נראה שלא מוצאים, הוא המטרה.

כמו שכתוב בליקוטי הלכות חושן משפט גביית חוב מיתומים ג' סעיף י"ז: "כי בעת שהאדם רחוק מקדושתו יתברך והוא נע ונד ומטולטל ודוחין אותו מקדושתו מדחי אל דחי, רחמנא ליצלן, אף על פי כן אם הוא חזק ואמיץ לבקש ולדרוש ולחפש ולחתור בכל עת ולהתגעגע ולכסוף ולבקש את שאהבה נפשו למצוא אותו יתברך, אזי אף על פי שעדיין עוברים ימים ושנים הרבה ואינו זוכה למצוא יתברך ולהתקרב אליו - אף על פי כן ידע ויאמין כי בכל עת ועת על ידי כל בקשה ובקשה ועל ידי כל דרישה ודרישה שדורש ומבקש ומחפש למצוא כבוד קדושתו יתברך ועל ידי כל הבטה וגעגוע שמביט ותולה עיניו לרחמי יתברך, ועל ידי כל תנועה ותנועה שפונה להקדושה, על ידי כל זה זוכה בכל פעם לשבר חומות ברזל ודלתות נחושת,"

בין הפותרות נכונה, יוגרל כרטיס שי.
פתרונות ניתן להשאיר בקו המערכת:
079-5682867 בשלוחה מספר 1
או לשלוח פקס ל: 077-3180237
עד כ"ח תמוז תשפ"ו
רק פתרונות שיוקלטו/ישלחו עם שם וטלפון
יוכלו להכנס להגרלה.

ד', אבל מתפללים ומייחלים לטוב יותר. לנחת רוח. בין ההשתדלויות הרבות שלנו, אנחנו נוסעים מידי פעם גם לציון רבינו הקדוש באומן, להעתיר שם בתפילה, להתחזק רוחנית ולהתעודד גשמית.

ב'זאת חנוכה' האחרון היינו שם גם כן. הגענו לכמה שעות. מן גיחת הלוך-ושוב כזאת. להניח את הפעקאלאך שלנו, ולחזור. אפילו לא שכרנו דירה. רצינו לנצל את כל שעות השהות שלנו באומן רק בציון הקדוש.

הגענו בשעת בוקר, התפללתי שחרית בנחת, אחר כך גמרתי את כל התהילים מכריכה לכריכה, ואחר כך תיקון הכללי כמה פעמים. עד שהגיע זמן מנחה. התפללתי מנחה בכוונה כמונה מעות, ולפני תפילת מעריב, קצת הרפיתי. אזלו כוחותי הפיזיים, וישבתי שם. פשוט ישבתי. העפתי מבט סביבי, ראיתי את מגוון הנשים שבא לשם, כל אחת ופקלאותיה, כל אחת ומשאלותיה. זו מניחה את הראש על הציון וגועה בבכי, והשניה מוחאת כפיים להמתקת הדינים.

ואז, נחו עיני על הסטנדר לפני. נח שם "ספר המידות" ובלי לחשוב אפילו, לקחתי אותו אלי, ופתחתי. חשבתי לעצמי, נקרא קצת מרבינו, למה לא?

אבל כשפתחתי את הספר - נעשה עורי חידודין חידודין. הרגשתי בחוש שרבינו מדבר אלי מתוך הספר.

פתחתי ב"אכילה" וקראתי: "מזבח מזיח גזרות-רעות ומכפר עוונות ומזין ומחבב, והשולחן דומה למזבח"

נזכרתי ב"שולחן" שלי. איך אני אוכלת. לא רואה שולחן לפעמים שבועות שלמים. אוכלת ככה, ליד השיש, מהיד לפה, מה שנשאר מהעסק שלי.

קראתי את השורה הזו שוב ושוב. ושוב.

הרגשתי שקיבלתי תשובה משמים. כך ממש!

חזרתי בהחלטה נחושה: מהיום, השולחן שלי יקבל מקום של מזבח! אני אוכלת כמו שיהודי צריך לאכול: רק ליד שולחן, נקי, מסודר, עם מפה, ומסו"ם, וצלחת...

חסל סדר "חטיפות" מפה לשם ומהיד לפה.

יש ארוחה, ואני מפנה לה את הזמן הראוי לה. השולחן שלי ראוי לזה. אני ראויה לזה. שולחן דומה למזבח.

להגיד לכן שזה קל? ממש לא! הרגל של שנים לא אומר יפה שלום, כשמשלחים אותו. הוא מתעקש, ורוצה להשאיר. הוא אומר לי: נשאר רק קצה קטן מעוגת הגבינה. מה, תפסיקי בגלל זה לעבוד?

אבל אני יודעת שתשובה שמקבלים אצל הרב'ה היא לא סתם תשובה. אני שמה את העוגה בצד, ובשעה מתוכננת מראש, מתארגנת לארוחה, כמו שמגיע לאמא יהודיה, שעושה מה שצריך.

זהו. כרגע הסיפור שלי נגמר כאן. עדיין לא ראינו שנפתרו כל בעיותנו, ואם חייכת לסוף מהסוג הזה צר לי לאכזב אותך. אבל אני מרגישה שאני חוזרת בתשובה כל יום מחדש, כל ארוחה מחדש, וזו הישועה הראשונה שלי!

איך חשבתי שאני לבד? ה' איתך עימך ואצלך. אומר לי קול. איתך, ממש איתך... אלו מילים של אבא. של אבא החדש, הברסלב'ער. סמוך וקרוב אליך ממש.

"את רוצה להישאר כאן לנצח? אולי נעשה לנו
כאן מיטות, שולחן, נגור כאן?!" אני מנסה, אולי
היא תבין. "ברררר". היא מצטמררת. יופי, סוף סוף
הצלחתי להעיר אותה.

"טוב, אני יוצאת". אני מנערת את הבד הכתמתם, רוכסת
כפתור של שרוול. איפה היציאה? איך נכנסנו לכאן בכלל?!

"סימא, תעזרי לי לחפש סולם". אני מנערת את הצמות הארוכות
שלה. אפס, הראש שלה נשאר שמוט.

"את הולכת אל הריק, לראות את חורבן מוהילוב? אני מוכנה ללוות
אותך, בתפילות". היא מריחה. אבל זה טוב, אם יש ניצני הומור, היא
כבר בדרך לחזור להגיון שלה.

מצאתי. ערימת שקים מלאים חיטים. אסחוב אותם לבד. אין
ברירה. הבעיה היא שסימא יושבת באמצע.

הו, בשעה טובה. נראה שקול הגרירה עשה לה משהו. היא קמה!
"לעזור לך?"

"כן", אני עונה לה. משתדלת ששום דבר מכל המרק המקולקל
שרותח לי בפנים לא יזלוג החוצה.

"תעמידי אותם פה בערימה". סוף סוף, אנחנו למעלה. נוגעות
במכסה הכבד, דוחפות. עכשיו זאת אני שרוועדת. אבא, איפה אתה
עכשיו?! מה אני עומדת לראות?

"בואי נדחוף ביחד", מישהי לוחשת לי. אני עוצמת עיניים, דוחפת.
לא רוצה לפתוח אותם לעולמים.

הופס, אנחנו בחוץ. ויש שקט. ואני זו שאוחזת בזרוע של בת הדודה
הבוגרת, לא רוצה לצעוד.

בית הכנסת!! הוא חרוך לגמרי! אפר, חתיכות קלף קטנות. לילה
שחור משחור.

אחח. לא רציתי לפתוח עיניים. למה פתחתי?

סימא כבר מצאה שק, מלקטת חתיכות. זה ספר התורה. אוי אבא
שבשמים, אין לי דמעות.

אנשים מנסים לתפוס עוד קצת חיים. "יענקל, תוציא את ספרי
התורה, מהר!!"

אוי, זה לא הקול של אבא. זה לא יכול להיות. "מוות, מוות, מוות!"
רוצחים ארורים. קוצבים בקצב.

טאטע. אשמנו, בגדנו. אבא שבשמים. תסלח לי. רטוב לי, משהו
חם נוגע בברכיים. אנא, תן לי חיים, אני אהיה טובה מהיום. אנסה
להיות צדיקה. רק אל תשאיר אותי פה לבד. חטאים ופשעים עולים
מולי. "יעלה תחנונינו מערב'..."

נוחם ממלא לי את הלב אחרי שאני גומרת את הוידוי.

איך חשבתי שאני לבד? ה' איתך עימך ואצלך. אומר לי קול. איתך,
ממש איתך... אלו מילים של אבא. של אבא החדש, הברסלב'ער.
סמוך וקרוב אליך ממש.

אני סותמת אוזניים. לא רוצה לשמוע יותר. לא מסוגלת. הלב שלי
בלוק קרח. רק הדמעות, יש להן דרך משלהן. הן לא שואלות אותי.
צורבות, יורדות. הכל מיטשטש מולי. יותר טוב כך.

"מודה אני לפני... איי!!" מי צבטה אותי? חשבתי שאני במיטה של
זעלדי. אה, סימא. אהה. נקמה מתוקה... צודקת. איך שכחתי להיות
בשקט? ריח עשן דקיק חודר אל הנחיריים, מחניק.

שקט. שקט... הוא מצלצל. מה זה אומר?! הנה, יש איזה רעש.
ציפור צייצה עכשיו, שמעתי.

זה איום. זה לא יכול להיות. זה לא קרה!! השקט החולני הזה לא
נמצא במוהילוב, לא כאן!

יושבת, בוהה. נושמת אבק, מעורב בעשן עמום. מכרסמת עוגיה
אחרונה שאמא דחפה לי לכיס. אבא, אתה איתי, פה. לא עזבת
אותי. עמי ואצלי. אוי, איזו מתיקות, נחמה אמיתית. חבל שסימא
לא מרגישה אותה.

כמה שעות עוד נשב כאן? היומיים האחרונים, בהם כרסמנו עוגיות
קינמון בפירורים קטנטנים, בתוספת הלילה שכנראה עבר עלינו,
בין לבין, לא עשו לי טוב.

חשוך כאן, והרגליים שלי צובטות. השקט מצלצל בפעמון אימתני,
לא רוצה לזוז. מה קורה שם בחוץ? בסוף הרי נהיה חייבות לצאת,
לא נוכל לשרוד כאן הרבה זמן. העשן הזה מסוכן, וזחל קטן, חצוף
עולה לי מהקיבה לגרון. אני רעבה. הקציצה של אמא מריחה לי
עכשיו גן עדן. השארתי לי שם משהו, זעלדי, זאנוויל וזעליג?

"צריך לצאת, סימא". אני לוחשת. "לא, לא. מה פתאום". היא לא
מוכנה.

"עד מתי נישאר כאן?" אני מדברת להגיון שלה.

"אני לא מסוגלת", היא רועדת. "מה נראה שם בחוץ?"

נראה שכבר שוב לילה, וכולם ישנים. אני רוצה לענות,
אבל אני יודעת שזה לא יעבוד.

ההיגיון שלה הלך לישון לפני כולם, מכירה
אותה כבר. "סימא, נצא?" אין תגובה. נא
לנסות מאוחר יותר. אוח, קשה המצב
איתה.

המשך יבוא בעז"ה

הכשר, ועכשיו העיתון המזעזע הזה.

מי מביא את כל אלה לבית שלנו?

אולי אני אתייעץ איתה? בטח תהיה לה עצה טובה בשבילי, שתשפוך אור על התעלומה.

יש לה דעה והשקפה כל כך ברורה.

היא יוצאת לסלון נבוכה, סומק ארגמני מציף אותה, פערי משרדת עסקים כרגיל.

"פערי, את יודעת," היא מתיישבת לידה "הייתי רוצה לשתף אותך במשהו, אפשר?"

היא מהנהנת בראשה "בטח, בשמחה, אפילו מומלץ מאוד".

אוויר מרחיב את ריאותיה, היא מתלבטת איך להתחיל.

"לאחרונה מסתובבים כאן בבית כל מיני דברים שלא תואמים את אופי הבית שלנו. דברים שאין להם דריסת רגל אצלינו.

זה התחיל כשמצאתי יום אחד נגן מזעזע בבית, אחר כך מצאתי בתיקי חטיף בלי הכשר, ועכשיו העיתון הנוראי הזה". דמעות באות לה לעיניים.

"פערי אני מפחדת..."

"אוי, זה נורא, אני מבינה אותך שאת מפחדת." היא מלטפת לי את היד.

"יש לך השערה איך זה מגיע?" היא שואלת בהססנות.

פרץ בכי אדיר מתגלגל ממנה החוצה "כן, וזו הבעיה".

עיניה שטופות דמעות: "נחומי שלנו, הגאווה של אבא, בחור חמד של ממש, אני אומרת לך פערי, הוא משהו מיוחד, רגיש ותרן, משפחתי וחם כל כך".

דמעות מתגלגלות על מורד לחיה, פערי נותנת לה את הזמן לפרוק, לשחרר, להוציא את הכל.

"לאחרונה הוא נהיה בן אדם אחר לגמרי, לחוץ ועסוק כל כך. קיבלתי דשים שהוא מסתובב בטישים של אדמו"רים, ופתאום נכנסו לו כל מיני רעיונות לראש.

הרבה פעמים הוא מסתובב כאן בשעות הצהריים, מתחפר תחת השמיכה, ותאמיני לי אני באמת לא יודעת מה קורה איתו".

עיניה של פערי בורקות, רטובות, משקפות את ההכלה המדהימה שלה.

"וואו, קשה, זה כל כך לא פשוט..."

שתיקה נעימה ביניהם מערבלת להם מחשבות, רציניות מדי.

"קודם כל תדעי לך מינה שאת אחות כל כך מסורה, דואגת לכולם בכזו אכפתיות. את עוברת התמודדות באמת לא פשוטה כשכל עול הבית נופל עליך".

היא מביטה עמוק אל תוך עיני.

"יש לי עצה אחת לתת לך, עצה ששווה יותר מזהב". היא מעיפה מבט לחלונות הסגורים ומתחילה לפזם: "ההתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל".

מינה! רק זה זה הפתרון, זו הישועה, וזו התקווה. דברי עם ד' כמו שדיברת איתי, ספרי לו במילים שלך.

ספרי לו את כל אשר על ליבך, הוא נמצא כאן בשבילך, רק מחכה לשמוע ממך".

היא מבזיקה את אחד החיוכים: "זה מה שאמא שלי הכניסה לי לעצמות".

"ומה לעשות בפועל?" היא שואלת במנגינת "רבינו, הורני דרך תשובה"...

"אז ככה", היא מכחכת בגרונה "בפועל להתבודד, ושוב פעם להתבודד.

ואם את שואלת אותי אז עוד משהו - תשאל אותי ישירות. זה נראה לי איזה שהוא חוסר הבנה או טעות.

כשהתחילה אצלי האסטמה גם כן חשדו בי לחינם, סתם. כי ראו שאני מסתירה את המשאף, ולא ידעו מה אני מחביאה שם... ולא שאלו.

תשאל את אחיך ישירות מה יש לו להגיד על זה, ותראי איך להתקדם עם זה הלאה.

והכי חשוב שתזכרי שרביה"ק אמר: "מה לכם לדאוג מאחר שאני הולך לפניכם" הוא הולך לפניך, סולל לך את הדרך, מסיר את כל המכשולים, רק תאמיני בו..."

היא אוספת את הציווד של בועות הסבון, השעה מאוחרת לה, ונחי חייב ללכת לישון.

"תעדכני אותי מינה, אני מחכה לשמוע ממך ואני אתפלל עליך המון". היא לוחצת לי יד, מעבירה בי זרם חם.

חבורה רועשת מלווה אותה, והם חוזרים עם שייני.

שייני שחגגה עד עכשיו.

"שלווים" שייני הולכת בקו ישר לכירה במטבח.

"וברכה, איך אפשר לעזור?" היא רוצה לענות לה, לעקוץ, אבל היא עוצרת בעצמה, מחפשת בשייני נקודות טובות, כמו שפערי לימדה אותה, בשביל להעלות אותה לכף זכות.

נוכרת שהיא לקחה היום את הילדים להסעות. אולי נסה להגיד לה את זה בפה?

הגרונ שורף לה, וזה ממש סיוט, הוא לא בשבילה, אבל היא אוספת אוויר ומתחילה.

"שייני... אה... עזרת לי מאוד שהעלית היום את הילדים להסעות". שמונה מילים גומרות לה את האוויר.

שייני מרימה עיניים המומות מהספר, מביטה בה ממושכות, בוחנת אם זו לא התחלה לעקיצה.

"תודה מינה", היא פולטת, חוזרת לספר.

היא מדפדפת עמוד ונעצרת. תולה בה עיני שייני-חום דבש.

"את אחות טובה ומסורה" חיוך מעמיק לה גומות.

ומתחשק לה לפתוח ספר השיאים ולכתוב את השיא הזה.

היא הולכת לחדר הילדים, הילדים כבר די רדומים, מבקשים ששייני תספר להם סיפור.

היא ניגשת אליה בסלון, עוצרת אותה באמצע השניצל.

"שייני זה בסדר שאת תספרי להם סיפור ואני אחזור הביתה עוד חצי שעה?"

היא מתלבטת שתי שניות "כן, בסדר גמור".

ופתאום הן אחיות מהמשפחות הכי טובות, שלא רבות, ומבינות ועוזרות אחת לשניה.

היא לוקחת תיק, פלאפון ורב קו, מתקדמת לפארק העירוני.

הוא עדיין עמוס בילדים שמנצלים את השעות הקיציות.

היא יורדת במורד הפארק, מגלה שטח שהיא לא הכירה. עצים צפופים, צמחיה, ושולחנות.

אבל מה שהכי טוב בו, הוא מקום מוסתר, מקום של שקט. של התבודדות. בהמשך אפשר להיכנס לוואדי, אבל היא נשארת בפארק, מתיישבת על שולחן מעץ.

היא משתיקה את הפלאפון, מחפשת דיבורים, השקט עוזר לה לריכוז.

ופתאום יש לה כל כך הרבה דיבורים של אמת שמרפאים את הנפש, וטוב לה ורגוע.

היא מניחה ראש על הספסל, עייפות ממלאה כל תא בגופה, והיא פתאום מתנמנת.

רשרוש לידה מעיר אותה בבעתה. אימאלה, מי זה?

היא רואה מבין העצים משהו מתקרב אליה, שיר מוכר מזדמזם על שפתיו: "אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו להתקרב לרבינו" הוא מוחא כפיים, מניס אותה אל מתחת לשולחן.

ופתאום הוא מפסיק למחוא כפיים.

השיר מוכר כל כך

הקול עוד יותר.

ולהתקרב להשם יתברך בסיעתא דשמיא.

ג. גולד, כיתה י"ב, רוצה לחדד לנו נקודה חשובה: הדבר שהכי מחזק אותי כשאני בירידה זה לדעת, להבין ולזכור שהשם רוצה אותי, וכל מה שאני עושה עבורו - משמח אותו. מצווה קטנה שנראית לי כשולית, חלילה, אותה השם רוצה ובה הוא חפץ. נכון, יש צדיקים שהם הרבה הרבה מעלי והם זוכים לעבודת השם בשלמות, אבל גם אני הקטנה חשובה לפניו, אהובה ויקרה - גם מהמקום הנמוך בו אני נמצאת ומשתוקקת להמשיך ולעבוד אותו דווקא מכאן. ולסיכום - פשוט לשמוח בעצמי, לזכור שהשם אוהב אותי בכל מצב שיש ושמח אותי גם בזמנים הכי חשוכים, לא רק כשאני באורות.

וואו, שנזכה! ש. כהן, כיתה י"ב, תרצי לשתף אותנו בסיפור שלך?

זה לא בדיוק סיפור, יותר קטע משעשע שקרה לי והאיר לי את הדרך באופן פלאי. ברוך השם התברכנו בבית תוסס מלא בילדים שובבים, ואחד הסימנים לכך הוא שמיטה אחת בחדר הילדים שבורה. זאת אומרת, חסרים כמה קרשים בבסיס, כך שאם אני שמה מזרן מעל אני יוצרת מגלישה כיפית לזאטוטים הצהולים. יום אחד כשאני יושבת בחדר טורחת להשכיב את כולם במיטות, אני מבחינה באחותי הקטנה כשהיא בתחתית המגלשה, כלומר שוכבת בקטע השבור כשהמזרן יוצר הר גבוה מולה. אני מביטה עליה מהצד ורואה איך היא מתאמצת לעלות למעלה, למיטה עצמה. היא ממש עובדת קשה: מרימה יד אחת קדימה, יד שנייה, רגל ימין מתקדמת ורגל שמאל - הופ! מתגלשת על המזרן החלקלק, נופלת מטה. כך היא מנסה שוב ושוב, לא אגזים אם אומר שכעשר פעמים היא ניסתה לעלות, נפלה וחוזר חלילה. מה אומר לכם? ליבי נצבט מרחמים. אז נתתי לה דחיפה קטנה מאחור שתוכל להגיע ליעדה. די! כמה אפשר? מיד אחרי הדחיפה היא הצליחה לעלות, וחלה באושר על המיטה היציבה, כמעט.

אחרי כמה דקות אני מוצאת את עצמי מתעוררת, קולטת את העומק שבדבר. בדיוק כך אני נראית! כמו אחותי המתוקה שהשתוקקה לעלות מעלה ולא התייאשה. גם אני רוצה לעלות בסולם הנצחי ולהתקרב להשם. אבל לפעמים אני למטה ויש מולי הר גבוה של ניסיונות ופיתוים, אבל אני רוצה! אז אני מנסה, מתגברת לעלות, אך איי - נופלת. שוב מתגברת ושוב אוי - נפלת, הפעם בנפילה כואבת יותר, מייסרת. אבל אז מגיע הרבי וצועק בקול גדול: "אין שום ייאוש בעולם כלל!". שרי, תתחזקי יקרה! הרי אם תישארי למטה לא תגיעי לעולם. את יכולה, את מסוגלת. ואם תתמידי תקבלי בסיעתא דשמיא דחיפה מהקדוש ברוך הוא שתעזור לך להגיע ליעד. כי השם אוהב אותך ומרחם עליך הרבה יותר משאת מרחמת על אחותך.

אז מה צריך לעשות למעשה? להיות חזקה ולהאמין שהשם רואה את הרצון והטרח שלי ובוודאי אקבל על כך תגמול וכמובן - לא להתייאש.

ח. ש., כיתה י"ב, מצטיידת באלומת אור בהירה בכדי להאיר מקומות אפלים בלב: ידוע שרבינו אומר שאדם צריך לכסוף למדרגה הגבוהה ביותר אך לא ליפול מהמקום הנמוך ביותר. המשפט הזה הולך איתי בזמנים הכי קשים, שאז אני מזכירה לעצמי: אכן את רוצה שלמות, אבל כרגע את כאן רחוקה משלמות העבודה. כעת כדי שלא ליפול תנסי להתרומם ממעט הטוב שיש בך. הביני - מעט זה גם טוב.

רוצה לשתף אתכם בסיפור שקרה לי אישית וחייד אצלי את העצה של "מעט זה גם טוב" שרבינו מלמד אותנו. אצלנו במשפחה יש מודעות כבר מגיל צעיר לאמירת "שמות הצדיקים". וכדי להקפיד על כך שלא יעבור עלי יום ללא שמות הצדיקים, אני נוהגת כבר שנים ארוכות לומר מדי יום חלק גדול של שמות ובסוף החדוש לסיים את הספר בסיעתא דשמיא. כך היה עד היום. אני מדגישה: אצלי זה לא היה נראה מיוחד, זה היה לי טבעי, כי כך הורגלתי. כל יום לפני השקיעה אני מתיישבת לומר את שמות הצדיקים.

מה שקרה זה שלאחרונה, בתחילת החורף תשפ"ו, התחלתי להרגיש שהסדר הזה מכביד עלי ומתחיל להתיש אותי. כאילו הזדקנתי. יום אחד שכחתי, ולמחרת כשרציתי להשלים את היום האתמול ראיתי שממש קשה לי, אין לי זמן, אין לי כוח, אין לי חשק. מה קרה? לא הבנתי מה השתנה בי פתאום. הסתכלתי על עצמי וראיתי בלב חמוץ - הנה עוד יום שכחתי, עוד יום ועוד. די, זה כבר ממש היה מעמסה. הסתובבתי כך ברגשות חמוצים, מאוכזבת ומתוסכלת מעצמי. ואז במוצאי פורים דמוקפין אשתקד, כשהייתי בירושלים ב'שול' הגדול במאה שערים וצפיתי על כולם כיצד הם שמחים עד דלא ידע - התעורר בי דחף לקבל על עצמי קבלה חדשה. כי אם עכשיו אני רואה שאני לא מצליחה לעשות 'יום לחודש', לפחות. אקבל על עצמי שלא יעבור עלי יום אחד ללא שם. לא אמרתי כמות, לא מתי, לא איפה. רק שלא יעבור עלי בשום אופן יום בלי שמות הצדיקים.

התחלתי מהתחלה והרגשתי על בשרי שכל ההתחלות קשות והמניעות באו להגביר את החשק, כי בערך ביום השלישי כבר הספקתי לשכוח. אך לא, לא נפלת. התחזקתי שוב והייתי חזקה בקבלה שלי. גם בלילה כשהייתי עייפה ותשושה רצתי לספר האהוב, מתעקשת להגות את השמות גם כשקורי השינה מתחילים להשתלט עלי. זה היה מעניין: יום אחד אני אומרת שני שמות ויום שני חצי ספר... אבל - בקביעות, עם סימנייה, ממשיכה היכן שגמרתי אתמול.

אני חושבת שכאן טמון הסוד. בדרך כלל את התוצאות רואים רק בשמיים - איך העקשנות שלנו מסוגלת לבנות עולמות. אך השם רצה שאתחזק ואחזק את כולו, וברוך השם לסיפור יש סוף מיוחד. כי היום, ט"ו בסיוון, כשאני סופרת כמה ספרים הייתי צריכה לגמור אם הייתי ממשיכה בדרך הקודמת של יום לחודש - הייתי מסיימת בערך שלושה ספרים בתקופה הזו. אבל ברוך השם עכשיו, אחרי שלושה חודשים של גבורה ללא פשרנות,

"צריך להרגיל את עצמו להתפלל על כל מה שחסר לו בכל עת. על כולם יהיה עיקר עצתו רק להתפלל להשם יתברך ויאמין בהשם שהקדוש ברוך הוא טוב לכל"

אני שמחה לבשר לכם שאני אוחזת כבר בספר השמיני ומקווה שימשיך כך בסיעתא דשמיא. נכון לא יאומן? זהו הסוד של מעט זה גם טוב. עוד התגברות קטנה, עוד שם, עוד יום של קדושה, עוד יום של הכנעה לקדוש ברוך הוא ואמונה שאני עושה את הדבר הנכון. עוד משהו קטנטן ואני בונה עולמות.

ולסיום, ידוע שרבינו אמר: ירידה היא תכלית העלייה. לכל אחת יש ירידות ועליות, ימים מוצלחים וכאלה שפחות. לכן חשוב מאוד להתכונן לזמנים המורכבים ודווקא כשטוב ושמח להתמלא בהרבה חיזוק, לשמוע שיעורים, ללמוד בספרים מחזקים וכל אחת עם הרעיונות שלה. אם מתמלאים כך בזמנים הרגילים, כשיבוא זמן של ניסיון ניזכר בכל העצות ואוטומטית יהיה הרבה יותר קל להתמודד ולצלוח את הקושי.

נ. א., כיתה י"א, מעניקה לנו עצת פז לסיום: רוצה להאמין בהשם באמת? לבטוח בו? להרגיש שהוא טוב לכל גם כשאת לא מצליחה להבין ולראות? תתפללי על זה. כמו שכתוב בליקוטי עצות (ערך תפילה): "צריך להרגיל את עצמו להתפלל על כל מה שחסר לו בכל עת. על כולם יהיה עיקר עצתו רק להתפלל להשם יתברך ויאמין בהשם שהקדוש ברוך הוא טוב לכל".

תודה לכן גיבורות יקרות, חיזוקתן אותנו. והלוואי שבאמת נזכה תמיד לחוש את הטעם המתוק של "טוב השם לכל ורחמיו על כל מעשיו". מאחלת לכולן.

עבודת ה' – בקר חצב

אפן זמן רב, אז החלו כלם להבין כי מוהרנ"ת אינו האיש המתאים לרכוש סחורה ולעמוד ולפקח עד שתמכר פנדרש, ולבסוף הורידו ממנו גם את התפקיד הזה של נסיעה לרכישת סחורה ...

באפן כזה אָזלו במשך הזמן כספי החנות, רוחי החנות מועטים היו וכל העסק כשל, עד שאָזל המזון בביתם כליל. המצב בבית התדרדר והאשה כבר לא יכלה לשאת בסבל. פעם אחת לעת סעודת הערב כשחזר ר' נתן מבית המדרש, החלה זוגתו לשפף לפניו שיחה: "צרכי הבית גדולים, ההוצאות מרבות, וההכנסות מהחנות מועטות, ויש לה כבר חובות לאחרים, ואינה מוצאת שוב פתח כיצד להחזיר". הדברים שברו את לבו של מוהרנ"ת וברב מרירותו נכנס לחדר השני ופרץ בבכי. "רבונו של עולם" – זעק מקרב לבו – "קדם שנעשים איש כשר באמת צריכה להתממה הרבה. אָנא, לעת עתה, תן לי פרנסה!"

"והיה טרם יקראו ואני אענה", אך יצאו הדברים מפיו הקדוש של מוהרנ"ת, וכבר צמחה השועה. באותה שעה שמוהרנ"ת שפף לבו לפני ה', סבב ה' שאָביו ר' נפתלי הרץ שוחח עם שתפיו אודות מצב פרנסתו של מוהרנ"ת, וכך טענו השתפים למסחר: "יש לך בן יקר שביקרים, עלוי מפלג ובר דעת, מדוע אינך שם לבך אליו?" אך האב הצטדק: "מה אעשה, שנים רבות סמוך היה על שלחני, ובנוסף תומך אני בו בכל עת, ובכל הזדמנות מכניס אני לביתו מספר רובלים □ והלא נמצאים עדין בביתי ילדים קטנים שעלי לפרנסם, וצרכי מרבים! מיד עלתה עצה טובה בלב שתפיו וכה אמרו: נקח נא הסחורה שנותרה עדין בחנותו של מוהרנ"ת ונעבירנה לחנותנו המשתפת, סחורה זו נמכר, ואת התמורה נעביר לר' נתן, למען יהיה לו מעמד פרנסה כל שהוא, כי מהרוחים יחיו מוהרנ"ת ובניו ביתו ללא צורך של השתעבודות לחנות משלהם". השתפים בקשו רק שאָביו של ר' נתן, יוסיף מעט כסף משלו להשלמת הפרנסה ככל שידרש. ר' נפתלי הרץ הסכים לרעיון, ומיד שלח להודיע זאת לבנו. ר' נתן נוכח בעליל כי תפלתו התקבלה, העסק הלזה קם והיה, וממנו התפרנס מוהרנ"ת ברוח במשך כפמה שנים. כך התנהלו העניינים עד לשנת תקע"ח.

וכאן אָנו חוזרים לתחלת הספור. בשנת תקע"ח פרצה שרפה בנמירוב שכלתה את שארית רכושו של אָביו של ר' נתן, עד שכבר לא יכל לתמוך כלל בבנו הצדיק. הדבר השפיע קשות על מוהרנ"ת והוא נאלץ למכר את כל חפציו היקרים אחד לאחד עד שלבסוף לא נשאר כלל מכילי היקרים. (ברור, שר' נתן כבר זכה להיות איש כשר באמת, כפי שהתפלל שנים מקדם לכו, ועל כן כבר לא הצרף לעשירות) אך אף על פי כן, בין בעשרו, ובין בעניויותו עסק יומם ולילה בתורה ובתפלה ועסק בשיחותיו הקדושים לעורר בני ישראל להתקרב אל ה' ואל רבנו הקדוש. גם אָנו, ילדים יקרים, בכל מצב נשתדל לקים רצון ה', ולהתקרב לרבנו הקדוש.

להבות האש משתוללות, מכלות את כל הנקרא בדרךכם. האש לוחטת ושורפת חנות אחרי חנות, ותושבי נמירוב מנסים בכוחותיהם הדלים להשתלט על השרפה, דליים נוטפי מים מובאים בבקלה מפל עבר, זעקות שבר מתערבבות עם קריאות הצלה, כל השמים אפופים בעשן סמיך, אך הלהבות ממשיכות את דרכן. רק לאחר שעה ארבה, משנגמר חומר הבערה, הלא הם החנויות עשיות העץ, דעכו הלהבות והפכו לגחלים לוחשות, עד שנשארו פחמים דוממים.

היה זה בשנת תקע"א בעיר נמירוב, כשבין החנויות שנשרפו היו גם כמה חנויות שהיו בבעלותו של אָביו של מוהרנ"ת, ובעצם היו כל רכושו הנותר. השרפה הקשה השפיעה קשות על מצבו הכלכלי של ר' נפתלי הרץ, אָביו של ר' נתן, עד שפשט את הרגל כליל. גם מצב פרנסתו של ר' נתן התדרדר בעקבות מצבו של אָביו. הסבה לכך נעוצה בספור שארע מספר שנים לפני כן:

בתחלת התקרבותו של ר' נתן אל רבנו הקדוש, נבער לבו של מוהרנ"ת כל כך אל השי"ת ועבודתו, עד שכל היום כלו עסק אף ורק בעבודת ה' בהתלהבות ובשמחה. הוא סבל מהתנגדות חריפה מצד משפחתו, אף אט אט כשראו את לבו הבוער לה' נתפסו עמו, אך התחילו לדבר על לבו שיקדיש מעט זמן לעסק פרנסתו, "הן אמת שקבלת על עצמך לעסק בתורה ובתפלה כל היום" – פנו אליו בני משפחתו בתחנונים "אף בדעתנו איננו חס ושלום להפריד אותך לגמרי מעסקך בעבודת השי"ת". "אך בכל זאת" – נסו בני משפחתו להציע דעת פשרה – "בדעתנו להקים עבורך בית מסחר קטן, אשר לא תצטרך להטריד דעתך בעסק זה, אלא רעיתך תשב שם לשרת את הקונים. אלא שדבר אחד אָנו דורשים ממך שמדי פעם תצא אל היריד בביריטשוב לקנות סחורה, ואף על פי שעל ידי כך תצטרך לבטל מעט מלמודך."

"אבל לעמית זאת, בשבך מהיריד תוכל להקדיש כל עתותיך לתורה ולתפלה!" מוהרנ"ת ברב חשקו ותבערת לבו לעבודתו ותברך לא שת כלל לבו לכל טענותיהם וטעו לעמתם שאפלו מעט הזמן של הנוכח עמם יקר הוא בעיניו מאוד, וחבל לבטלו לריק. הוא עזב אותם באמצע הנוכח ורץ כחץ מקשת לבית המדרש להמשיך בעבודתו הקדושה. לבסוף לאחר תקופה נעתר ר' נתן להפצרותיהם ותחנותיהם של בני משפחתו והתרצה לנסע ליריד לקנות סחורה, אך מיד כשחזר מהיריד, בטרם הספיק לפרט לזוגתו את המחיר של כל סחורה ופריט, ומה טיבה של כל סחורה, מיד רץ כחץ מקשת לבית המדרש. אשתו של ר' נתן שפאה מביתו של הגאון ר' דוד צבי, לא היתה רגילה מעודה במסחר, ולכן לא הבינה בטיב הסחורות ושויים. בלית ברירה אחרת, בכל פעם שלקוח רצה לקנות סחורה מסוימת, נאלצה אשתו לרוץ לבית המדרש ולשאל את בעלה על מחיר הסחורה. מצב זה לא יכל להמשך בשום

והשתעבודות לחנות משלהם. השתפים בקשו רק שאָביו של ר' נתן, יוסיף מעט כסף משלו להשלמת הפרנסה ככל שידרש. ר' נפתלי הרץ הסכים לרעיון, ומיד שלח להודיע זאת לבנו. ר' נתן נוכח בעליל כי תפלתו התקבלה, העסק הלזה קם והיה, וממנו התפרנס מוהרנ"ת ברוח במשך כפמה שנים. כך התנהלו העניינים עד לשנת תקע"ח.

סיפור

"זה הזדענותם לבנייה"

ילדים יקרים! החדש הוא זמן מיחד "לזכר שצריה לשכח". כן, לא טעינו, בחדש הזה צריה לזכר היטב שצריה לשכח הכל! אם התבלבלתם, קראו נא את שאלתו של חצק'ל שמתמודד עם זכרון כואב ומטריד, וכך תבינו את פונת המלים שצריה לזכר - לשכח.

לכבוד מערכת אבקשה הנפלאה, העושים ימים כלילות להאיר את לבות הילדים הצעירים להתקרב לרבנו הקדוש!

אתם ממש מאירים לי את הלב בכל גליון מחדש, תודה רבה על הכל!

תשובה:

לכבוד חצק'ל

אשריה ואשרי חלקה! נפר שיש לה רצונות ושאיפות גדולות, ותארת היטב בעיה שהרבה ילדים מתקשים עמה - עגנו הזכרון.

האמת היא שזכרון הוא דבר טוב ומועיל, צריה לזכר את התורה שלומדים, ובדאי שצריה לזכר שיש עולם הבא. אך את הזכרונות שגורמים לנו להתעצב ולחשב שאין לנו כוח להתפלל בכונה בגלל ש... אתמול ושלשום ולפני שנים נסינו ולא הצלחנו - את הזכרון הזה צריה פשוט - לשכח! כשאתה קם בבקר, נוטל ידים והולך לתלמוד תורה, תמחק את כל מה שנסיית ונפלת והצלחת או נכשלת, פשוט תתעלם ותחשב שהיום נולדת מחדש, אתה ילד חדש ואין לה קשר בכלל לכל מה שאיזה ילד אחר עשה אתמול.

ר' נתן מגלה דבר מעניין. רבנו אומר שראשי התבות של החדש "תמוז" (מלבד הר"ת הידוע של: זמני תשובה ממשמשים ובאים) הם זכרו תורת משה. ומה עם ה' - ו' של תמוז? פשוט, בתמוז שברו את הלוחות, והלוחות ארפן ו' טפחים ורחבן ו' טפחים, ולכן כשנשברו הלוחות נעלם הנא"ו. ואמרו חז"ל שבגלל שנשברו הלוחות ירדה שכחה לעולם. אם הלוחות הראשונים היו שלמים, היה מספיק ללמד פעם אחת בלבד את המשניות, והיית זוכר אותם לעולם. ור' נתן מסביר שמוצד אחד צריה לזכר כמו הראשי תבות זכרו תורת משה.

אך מצד שני צריה לפעמים "לשבר את הלוחות". כלומר לשכח מה שהיה, ולכן כששבר משה רבנו את הלוחות אמר לו הקב"ה: "אשר שברת - נוטריקון - יישר כוחך ששברת! אבל הרי מהיום ישכחו? נכון! מהיום ישכחו את כל מה שלא הצליחו, ו - ו' יוכלו להתחיל מחדש. לכן זה מרמז דווקא במלים 'זכרו תורת משה', כי צריכים לשמור מאוד את הזכרון, לזכר בכל פעם שגם לשכח את כל הכשלונות וההצלחות, פשוט להתחיל מחדש, כי אנו באמת ילדים חדשים כל בקר! אשרינו!

כבר מספר פעמים שרציתי לשאל את השאלה הבאה, אך בכל פעם אני שוכח שוב. אך הפעם מיד כשנזכרתי בשאלה, כתבתי אותה במהירות בכדי שלא אשכח שוב... ובכן, אני זכיתי להתפלל ב'שול' בירושלים במאה שערים, אך דבר אחד מפריע לי קצת. אני ברוך ה' שומע הרבה שיחות בחבר'ה מהמשפיעים החשובים, כמה חשובה תפלה בכונה, ואיך היו אנשי שלומנו בדורות הקודמים מוסרים נפשם להתפלל בכוחות בהתלהבות, ואיך עובדי ה' המפלגים היו משקיעים שעות ארוכות בכל יום בכדי להתפלל בחיות ובכונה עצומה, ובאמת התעוררתי גם כן לזכות להתפלל כראוי, בכונה ובהתלהבות. אך, בכל פעם שאני מתחיל להתפלל, מיד אני נזכר איך שאתמול גם רציתי להתפלל בכונה, ולא הצלחתי, וגם בשבוע שעבר נסיתי להתפלל ופתאום מצאתי את עצמי חולם חלומות, וגם לפני שבועים וגם לפני שנתיים... בקצור, לא מספיק שיש לי את הקטעי היום להתפלל היטב, אלא בנוסף לזאת הזכרונות הלא נעימים מלנים אותי ולא נותנים לי בשום אופן להתחדש ולהתפלל כראוי. מה עושים עם כל הזכרונות המציקים הללו? במיחד שלא מדבר רק על תפלה, אלא זה קורה לי בהרבה דברים, בלמוד בהתמדה, כשולפעמים אני רוצה ללמד בחשק וברציפות, ומיד אני נזכר איך שכבר הרבה פעמים נסיתי ללמד ולא הצלחתי, ואז כל החשק שלי ללמד בורח לי. אשמח לשמע עצה טובה לפתרון הזכרון המטריד.

חצק'ל ממאה - שערים

שעשועון ילדים

ילדים יקרים! רבנו הקדוש מגלה לנו שבמימים אלו, ימי בין המצרים, אם זוכים להתגעגע לבנין בית המקדש ולהתאבל על חרבנו, אפשר לזכות לאור גדול של קרבת ה', שנקרא "מאורי אור" וגם להכניע את האש של התאוות הרעות והמדות הרעות. כי המדות הרעות מדליקות שרפה גם ברוחניות וגם בגשמיות. לפנינו 7 קטעים מספר המדות בהם מגלה רבנו שעל ידם בא שרפה. קראו את הקטעים מספר המדות, ואחר כך פעלו לפי ההוראות.

לאחר שקראתם את שבעת הקטעים, קראו עוד שתי שורות של 14 משפטים שלפעמים רגילים ילדים לומר אחד לשני. חלק מהמשפטים גורמים חס ושלום לשרפות, וחלק, להפך מאירים את הנשמה ומכבים את השרפות, עליכם למצא איזה משפט מתאים לקטע אחד מהנכתב לפני-כן בספר המדות. 7 משפטים טובים, 7 משפטים להפך. למשל המשפט "אל תתן ליענקי ממתק" גורם לשרפה של אות א' לסמוך את העניים. גא לציין את האות המתאימה:

- א. כשאין בעיר מי לסמוך את העניים - בא שרפה.
- ב. על ידי קנאה - בא שרפה.
- ג. על ידי שחד - בא שרפה.
- ד. על ידי ליצנות - בא שרפה.
- ה. ועל ידי שנאה בא שרפה.
- ו. מי שמיסית את חברו מדרך הטוב - שרפה בא עליו.
- ז. על ידי עצבות - בא שרפה.

מאורי אור.

מוישי, ראיתי שהצלחת במבחן, אני שמח בשבילך!
חברותא יקר, אני אוהב ללמד אתה, אתה כל כך נפלא!
אתה צריך עזרה במשניות? הנה, אני אסביר לך.
אל תשחד אותי, ישראל היה ראשון בתור - אז הוא ראשון!
שאול, התרחק מחברים רעים, בוא אתי לחברת התלמידים של ברסלב!
אני מתכונן באמת, בלי צחוק, השעור של הרבי היה ברור ונפלא!
כן הנה, נטלתי ידים, איזו שמחה! ואני יהודי... אשרינינו!!

שרפות מאש של מדות רעות

מנדי, שמת לב לנעלים העקמות של איציק? _____
שמעון, אל תתן ליענקי ממתק, ממילא אין לו מה לתת לך, אין לאבא שלו כסף... _____
איזו מכונית יפה יש לחזקי, אני לא מפרגן לו! _____
יהודה, תפסיק ללמד ולהיות צדיק כזה! בוא לשחק! _____
אני לא סובל את מאיר, תמיד הוא מתערב _____
תמיד אני מפסיד בהגרלות! אני עצוב כל כך. _____
יצחק - קח 5 שקלים, ותעזב את פנחס, אל תדבר אתו יותר. _____

ילדים יקרים, אחרי שמלאתם את התשובות המתאימות הבה נקבל על עצמנו לחזר בתשובה על כל המשפטים שאמרנו מהסוג הגורם לשרף את בית המקדש, ונעשה נדבך רק משפטים מהסוג המאיר והמשמח, הבונה את בית המקדש! ושיבנה בית המקדש במהרה!

הצדקה

שהצדיקה

